KENNISBIBLIOTHEEK / BOEKEN

Kroonjuweel van het onderscheidingsvermogen

De vertaling van Vivekachoedaamani en de boekbeschrijving bij elkaar.

1 bewaarde onderdelen · Doorlopende leesbundel

Over deze uitgave

De bewaarde teksten zijn samengebracht in leesvolgorde. Gelijke tekstblokken zijn één keer opgenomen; de oorspronkelijke bronnen blijven raadpleegbaar.

Samengesteld uit de bewaarde webteksten van Yoga Vedanta Aalst. De oorspronkelijke formuleringen en illustraties zijn behouden. De paginanummers verwijzen naar deze pdf-uitgave.

Bekijk de bronnen en online leesversie

Inhoud

Klik op een hoofdstuk om er meteen naartoe te gaan. De bladwijzers in je pdf-lezer bieden dezelfde navigatie.

Kroonjuweel van het onderscheidingsvermogen 3

ONDERDEEL 01 / 01

Kroonjuweel van het onderscheidingsvermogen

Oorspronkelijke bron van dit onderdeel

Vertaling van *Vivekachoedaamani*
Shankara's meesterwerk (achtste eeuw)

Uit: Licht van Sivananda, sinds september 2003, vol. 449

KROONJUWEEL VAN HET ONDERSCHEIDINGSVERMOGEN

1. Ik buig diep neer voor mijn Sadgoeroe *(spirituele leraar*), Govinda (*letterlijk: herder; naam van God, tevens de naam van Shankara's Goeroe*), die buiten het bereik van de geest en de zinnen ligt en die het doel is van alle Vedaantische waarheden (*Vedaanta: veda of weten; anta of einde, dat wil zeggen het hoogste weten).*

2. Van alle geboorten is die als mens het moeilijkste te verwerven. Een stevig lichaam en een sterke wil zijn nog moeilijker te verwerven. Het verlangen naar een spiritueel leven is nog moeilijker te verkrijgen. En het begrijpen van de Schriften is het allermoeilijkste. Wat het maken van het onderscheid tussen het Zelf *(Aatman*) en het niet-Zelf, de rechtstreekse waarneming van het Zelf en de ononderbroken vereniging met het Absolute (*Brahman)* betreft, die kunnen slechts worden bereikt door de verdiensten van miljoenen levens.

3. Deze drie zijn moeilijk te verwerven: een geboorte als mens, het verlangen naar verlossing en contact met wijzen. Ze zijn het resultaat van goddelijke genade.

4. Wie, hoe dan ook, deze menselijke geboorte verwierf, samen met lichamelijke en geestelijke kracht en kennis van de Schriften, maar niet streeft naar verlichting is een dwaas die zijn eigen ziel doodt. Hij doodt zichzelf door zich vast te klampen aan het onwerkelijke.

5. Wie is een grotere dwaas dan degene die, al werd hij geboren als mens met lichamelijke en geestelijke kracht, toch zijn hoogste goed vergeet?

6. Al leest een mens de Schriften, al offert hij aan de goden, al draagt hij allerlei rituelen op en al vereert hij velerlei goden, zonder kennis van de eenheid van het Zelf vindt hij geen verlossing, zelfs niet na ontelbare miljoenen jaren.

7. De Schriften verklaren dat er geen hoop is op onsterfelijkheid door wereldse verworvenheden. Het is dan ook duidelijk dat karma *(handeling en vrucht van handeling)* niet de oorzaak van de verlossing kan zijn.

8. Laat de mens daarom ernstig streven naar verlossing en alle begeerten naar genot opgeven, dat van uiterlijke voorwerpen komt. Hij moet nederig een Goeroe benaderen, die door zijn verwerkelijking gelijk moet worden gesteld met de Werkelijkheid (s*at: zijn, dat wat is)* en die hogere deugden bezit en hij moet zijn geest concentreren op de betekenis van diens onderricht.

9. Laat hij, een staat van begeerteloosheid bereikt hebbend door het juiste onderscheid te maken, zichzelf redden uit de oceaan van zintuiglijkheid *(samsaara: wat altijd verandert*).

10. Laat de moedige wijze voor verlossing uit de banden van samsaara *(dit zintuiglijk heelal)* onophoudelijk meditatie over het Zelf beoefenen en alle karmas *(daden uit eigenbelang*) opgeven.

11. Karma *(juiste handeling*) is bedoeld om de geest te zuiveren, niet om iets te begrijpen. Kennis kan alleen worden verworven door na te denken. Zelfs niet door miljoenen karmas kan de Werkelijkheid ook maar een beetje worden gekend.

12. Het juiste onderzoek *(vichaara*) openbaart de ware aard van het touw. Dit stelt een einde aan de grote angst en het lijden die werden veroorzaakt door de begoocheling dat het touw een slang was.

13. De overtuiging van de Waarheid ziet men ontstaan door onderzoek *(vichaara*) en het correcte onderricht *(oepadesha)* en niet door te baden in heilige rivieren, door aalmoezen of door honderden ademhalingsoefeningen.

14. Succes hangt vooral af van de geschiktheid van de zoeker. De juiste tijd, plaats en andere omstandigheden zijn slechts hulpmiddelen.

15. Daarom moet oprecht onderzoek worden gedaan door degene die de aard van het Zelf wenst te kennen. Hij moet op de voorgeschreven manier een Goeroe benaderen, die uitblinkt onder de kenners van het Absolute en die een oceaan van zaligheid is.

16. Wie die kwaliteiten bezit en intelligent, geleerd en scherp van begrip is en onderlegd is in positief en negatief redeneren, is geschikt om op zoek te gaan naar de kennis van het Zelf (*Aatmavidyaa*).

17. De begeerte om het Absolute te kennen, komt slechts toe aan iemand met onderscheidingsvermogen en onthechting, maar ook met kalmte en aanverwante deugden en die bovendien verlangt naar verlossing.

18. De wijzen hebben in dit verband gesproken over vier voorafgaande vereisten. De ervaring van de Werkelijkheid wordt mogelijk als die aanwezig zijn en onmogelijk als ze afwezig zijn.

19. Eerst wordt het onderscheid tussen het eeuwige en het niet-eeuwige (*viveka)* genoemd. Dan volgt het verzaken van het genot van de vruchten van handeling hier en hiernamaals (*vairaagya).* Dan volgen natuurlijk de zes deugden, die beginnen met kalmte, en tenslotte volgt het verlangen naar verlichting *(moemoekshoetva*).

20. De vaste overtuiging dat het Absolute werkelijk is en dat de wereld onwerkelijk is, wordt het onderscheid *(viveka)* tussen het eeuwige en het niet-eeuwige genoemd.

21. Onthechting *(vairaagya*) is het opgeven van alles wat werd gehoord en gezien, van alle vergankelijke voorwerpen van genot, van het stoffelijke lichaam tot het geestelijke lichaam van een god.

22. Het losmaken van de geest van alle zingenot door er telkens weer de onvolmaaktheid van te zien en hem standvastig op zijn doel te richten, wordt beheersing van de geest *(shama)* genoemd.

23. De twee soorten zintuigen (van waarneming en van handeling) losmaken van de zintuiglijke voorwerpen en ze terugtrekken in hun respectieve centra, wordt zelfbeheersing *(dama*) genoemd.

24. Echte mentale rust *(oeparati)* bestaat erin de geest niet te laten reageren op uiterlijke prikkels.

25. Het doorstaan van alle soorten beproevingen zonder opstandigheid, zonder angst en zonder te klagen, wordt vasthoudendheid *(titikshaa*) genoemd.

26. De vaste overtuiging, gebaseerd op helder inzicht, dat de Schriften en de woorden van de Goeroe juist zijn, wordt door de wijzen geloof *(shraddhaa*) genoemd en omschreven als dat wat tot de waarneming van de Werkelijkheid leidt.

27. Het volmaakt gevestigd zijn van het intellect in het zuivere Absolute wordt in het Zelf gevestigd zijn *(samaadhaana)* genoemd. Dit is niet het paaien van de geest met ijdele gedachten.

28. Het verlangen naar verlichting *(moemoekshoetva*) is de begeerte om zich te bevrijden van de boeien die worden gesmeed door onwetendheid, te beginnen met het ego tot en met het lichaam zelf, door kennis van zijn eigen ware aard.

29. Zelfs als het verlangen naar verlichting (*moemoekshoetva)* maar zwak of middelmatig is, draagt het vruchten door de genade van de Goeroe, door onthechting *(vairaagya)* en beheersing van de geest *(shama).*

30. Het is slechts indien onthechting en het verlangen naar verlichting aanwezig zijn, dat beheersing van de geest en andere deugden zin hebben en vrucht dragen.

31. Zijn de onthechting en het verlangen naar verlichting maar zwak, dan zijn beheersing van de geest en andere deugden slechts schijn, zoals een luchtspiegeling in de woestijn.

32. Onder alle middelen tot verlossing is devotie *(bhakti)* het hoogste. Voortdurende meditatie over zijn ware aard wordt devotie genoemd.

33. Anderen formuleren devotie als het voortdurend mediteren over de waarheid van zijn eigen Zelf. Laat de zoeker van de waarheid van het Zelf, die de bovengenoemde eigenschappen bezit, een verlichte Goeroe benaderen, want alleen van hem komt de verlossing uit de slavernij.

34. De Goeroe is goed onderlegd in de Schriften, zuiver, vrij van begeerten. Hij is een volmaakt kenner van het Absolute, hoog verheven. Zich terugtrekkend in het Absolute is hij altijd in vrede. Hij is kalm als het vuur dat zijn brandstof heeft verteerd.

35. De Goeroe is een oceaan van mededogen dat om geen reden vraagt. Hij is de vriend van alle goede mensen, die zich nederig aan hem toevertrouwen.

36. De Goeroe vererend met devotie en hem benaderend, als hij ermee is ingenomen, met woorden en daden die getuigen van nederigheid, vraagt hij hem wat er moet worden geleerd.

37. O Meester, ik buig voor u neer. U bent de vriend van degenen die u gehoorzamen. U bent een oceaan van mededogen. Ik viel in de oceaan van samsaara *(zintuiglijkheid; wat altijd verandert).* Laat me baden in de nectar van de vaste en mededogende blik van uw ogen en red me uit de diepte van deze oceaan.

38. Ik verbrand in het onblusbare vuur van de bosbrand van samsaara. Ik word gefolterd door de winden van tegenspoed. Een verschrikkelijke angst grijpt me aan. Ik val aan uw voeten. Red me van de dood. Ik weet niemand anders in wie een toevlucht te zoeken.

39. Er zijn grote en goede mensen, die er, zoals de lente, altijd op bedacht zijn de wereld goed te doen. Zij staken de oceaan van samsaara over en helpen anderen hetzelfde te doen zonder eigenbelang.

40. Het verlichten van andermans moeilijkheden ligt in de aard van grote zielen *(mahaatmaas*). Verkoelt de maan de aarde niet die werd verschroeid door de hete stralen van de zon?

41. O Heer, ik word gefolterd door wereldse kwellingen als door de vlammen van een bosbrand. Uw woorden, die de zoetheid van de zaligheid van het Absolute bezitten, zijn oneindig verkoelend. Ze vloeien

van uw lippen als uit de opening van een kruik. Ze strelen het oor. Sprenkel uw koele woorden over mijn hoofd. Gezegend degene op wie uw blik rust en die door u wordt aanvaard als uw eigen.

42. Hoe moet ik deze oceaan van samsaara oversteken? Wat is mijn lot? Wat zijn de middelen? Ik weet niets. O Heer, red me door uw genade. Leer me een einde te maken aan het lijden van samsaara *(zintuiglijkheid).*

43. Als hij ziet hoe de discipel wordt verschroeid door de bosbrand van samsaara, hem smekend om bescherming, kijkt de mahaatmaa *(van groot Zelf)* hem medelijdend aan en zegt hem zonder aarzelen zijn bijstand toe.

44. Genadig wijdt hij de discipel in de Waarheid in, die hem benadert op de juiste manier, die getrouw de voorgeschreven verstervingen beoefent, wiens geest vredevol is en die de eigenschappen van shama *(beheersing van de geest)* enz. bezit.

45. Vrees niet, O geleerde. U bent niet in gevaar. Er is een manier om de oceaan van samsaara over te steken. Ik zal u de weg tonen die in het verleden werd gevolgd door de wijzen, die de andere oever bereikten.

46. Er bestaat een groot middel dat de verschrikking van samsaara te niet doet. U kunt de hoogste zaligheid vinden door er die oceaan mee over te steken.

47. De hoogste wijsheid komt voort uit het onderzoek *(vichaara)* naar de betekenis van de Vedaantateksten *(oepanishads).* Daaruit vloeit de volledige vernietiging van het lijden van samsaara voort.

48. De woorden van de Schriften verklaren dat geloof *(shraddhaa),* devotie *(bhakti),* meditatie *(dhyaana)* en Yoga *(beheersing van de geest)* de rechtstreekse middelen tot verlossing zijn. Voor degene die deze beoefent, is de verlossing van de slavernij van het lichaam verzekerd, die wordt veroorzaakt door onwetendheid.

49. Door de verbinding met onwetendheid *(agnyaana)* schijnt het hoogste Zelf, dat u in wezen bent, gebonden te zijn door het niet-Zelf, waardoor samsaara ontstaat. Het vuur van de kennis omtrent het onderscheid tussen beide verbrandt de gevolgen van de onwetendheid met wortel en al.

50. De discipel zegt: Meester, verwaardig u te luisteren. Ik wens u vragen voor te leggen voor een bevredigend antwoord van uw lippen.

51. Wat is gebondenheid? Hoe ontstond ze? Hoe blijft ze bestaan? Hoe kan men er zich van ontdoen? Wat is dit niet-Zelf? Wat is het hoogste Zelf? Hoe kan men er het onderscheid tussen maken? O, spreek me over dit alles.

52. De meester zegt: Gezegend bent u. U heeft al uw plichten gedaan en u heeft uw familie geheiligd door uw verlangen naar het Absolute en naar verlossing uit de slavernij van onwetendheid.

53. Een vader heeft zijn zonen en anderen om zijn schulden te helpen betalen. Maar er is niemand dan hijzelf om hem te bevrijden van zijn gebondenheid.

54. De pijn die wordt veroorzaakt door een last die men op zijn hoofd draagt, kan door anderen worden weggenomen, maar het lijden van honger enz. kan men slechts zelf verdrijven.

55. De zieke die geneesmiddelen inneemt en dieet houdt, ziet men herstellen, niet door de inspanningen van een ander.

56. De ware aard van de Werkelijkheid kan men slechts zelf kennen met het oog van de verlichting en niet door een wijze *(pandit)*: hoe de maan eruit ziet, moeten we zelf zien; kunnen we het te weten komen met de ogen van een ander?

57. Wie anders dan wij zelf kan ons verlossen van de banden van onwetendheid *(avidyaa),* begeerte *(kaama)* en actie *(karma),* al is het na honderden eeuwen?

58. Door Yoga noch door Saamkhya *(een van de zes orthodoxe hindoefilosofieën),* door karma *(werk)* noch door geleerdheid bereikt men bevrijding, maar door te begrijpen dat het Zelf en het Absolute één zijn; op geen andere manier.

59. De schoonheid van de viena en de kunst haar snaren te bespelen, dienen slechts om enkele mensen te behagen, maar ze geven geen heerschappij *(de vienaspeler behaagt de koning met zijn muziek, maar dit maakt van hem nog geen koning; zo geeft ook kennis van de Schriften alleen nog geen verlossing*).

60. Geleerdheid, een goede uitspraak, welbespraaktheid in het verklaren van de Schriften schenken wat persoonlijke voldoening, maar geven geen verlossing.

61. De studie van de Schriften is nutteloos zolang de hoogste Waarheid niet werd ingezien. En ook als de hoogste Waarheid werd ervaren is studie van de Schriften nutteloos. *(Zolang de hoogste Waarheid niet werd verwerkelijkt, is het duidelijk dat de studie nog geen vruchten droeg.)*

62. Het netwerk van woorden *(van de Schriften)* is als een dicht woud waarin de geest verdwaalt. Daarom moet men het, met een bijzondere inspanning, leren van degenen die het hebben ervaren.

63. Voor iemand die werd gebeten door de slang van onwetendheid is kennis van het Absolute de enige remedie. Welk nut hebben Vedas of Schriften, mantras of kruiden voor hem?

64. Een zieke die de naam van een geneesmiddel herhaalt, maar het niet inneemt, geneest niet. Zo komt ook de verlossing niet door alleen maar de naam van het Absolute te herhalen zonder het rechtstreeks te verwerkelijken.

65. Hoe kunt u worden verlost door alleen maar woorden te herhalen als dit schijnbare heelal niet uit uw bewustzijn verdwijnt en zonder de waarheid van het Zelf te kennen? Het is slechts een inspanning van de spraak.

66. Een man kan geen koning worden door alleen maar te zeggen: "Ik ben de koning", als hij zijn vijanden niet heeft verslagen en de rijkdom van het koninkrijk niet in bezit heeft genomen.

67. Een begraven schat komt niet te voorschijn door te zeggen: "Kom te voorschijn." U moet de juiste ligging te weten komen, graven, de stenen en de aarde erboven verwijderen; pas dan kan men de schat grijpen. Zo kan ook de zuivere waarheid van het Zelf, die wordt verborgen door de illusie *(maayaa)* en haar effecten, alleen worden gevonden door het onderricht van een kenner van het Absolute, door overweging *(manana),* door meditatie *(dhyaana)* enz. en niet door mooi klinkende argumenten.

68. Daarom moeten wijze mensen al hun krachten inspannen om te worden verlost uit de slavernij van samsaara, zoals een zieke zou doen om te genezen van zijn ziekte.

69. De vragen die u heeft gesteld zijn uitstekend. Ze zijn in overeenstemming met de Schriften. Ze zijn bondig als aforismen en rijk aan betekenis. Al degenen die verlossing zoeken, moeten het antwoord erop kennen.

70. O geleerde, luister aandachtig naar wat ik zeg. Door te luisteren zult u onmiddellijk worden bevrijd van de banden van samsaara.

71. Van de middelen tot verlossing is onthechting van niet-eeuwige dingen *(vairaagya)* het eerste. Dan volgen de beoefening van kalmte *(shama),* zelfbeheersing *(dama),* geduld *(titikshaa)* en het opgeven van alle soorten karmas.

72. Dan volgen voor de wijze luisteren naar de Schriften *(shravana),* erover nadenken *(manana),* meditatie erover *(dhyaana),* met regelmaat en gedurende een lange tijd. De wijze mens bereikt dan de hoogste staat *(nirvikalpa)* en ervaart hier en nu de zaligheid van *nirvaana.*

73. Nu wordt u het onderscheid verklaard dat u moet leren maken tussen het Zelf en het niet-Zelf. Luister ernaar en ga dan de waarheid ervan na in uw eigen geest.

74. Merg, been, vet, vlees, bloed, huid en opperhuid zijn de zeven bestanddelen waaruit het lichaam is samengesteld. Het bestaat ook uit de ledematen en hun delen, de benen, de dijen, de borst, de armen, de rug en het hoofd.

75. Dit lichaam, dat de basis is van de begoocheling van het "ik en mijn", wordt door de wijzen het grove lichaam *(sthoela shariera)* genoemd. Ether, lucht, vuur, water en aarde zijn de subtiele elementen.

76. Deze verbinden zich met elkaar, worden daardoor grof en vormen het grofstoffelijke lichaam. Hun vijf subtiele essenties, zoals geluid enz., vormen de zintuiglijke voorwerpen, die leiden tot het genot *(of lijden)* van de degene die ze ervaart.

77. Degenen, die door gebrek aan onderscheidingsvermogen, gebonden zijn aan de zintuiglijke voorwerpen met de sterke band van begeerte, die zo moeilijk te verbreken is, komen en gaan, op en neer, voortgedreven door de kracht van hun eigen daden, die zich gedragen als afgezanten.

78. Het hert, de olifant, de mot, de vis en de bij gaan hun dood tegemoet onder de betovering van één zintuig. Wat dan te zeggen over de mens in wie de vijf zinnen actief zijn?

79. Een zintuiglijk voorwerp is dodelijker dan het gif van de koningscobra. Het laatste doodt degene die het inneemt, maar het eerste veroorzaakt de dood van degene die er alleen maar naar kijkt.

80. Alleen wie vrij is van de strikken van zintuiglijke gehechtheid, waaraan zo moeilijk te ontkomen is, bezit de geschiktheid tot verlossing en niemand anders, al weze hij een geleerde in de zes Schriften *(shaastras).*

81. Het zeemonster van begeerte grijpt degenen bij de keel, die met een oppervlakkige onthechting *(vairaagya)* de andere oever van de oceaan van samsaara proberen te bereiken en sleurt hen met geweld mee en verdrinkt hen in de diepzee.

82. Maar wie het zeemonster van zintuiglijke voorwerpen heeft gedood met het zwaard van onthechting, steekt de oceaan van samsaara over en vindt geen hindernissen op zijn weg.

83. Weet dat talrijke hindernissen en de dood de mens met een onzuivere geest bij elke stap belagen op het pad van zingenot, dat bezaaid is met gevaar en moeilijkheden. Maar wie luistert naar de raad van welmenende vrienden en de Goeroe en naar zijn eigen gezond verstand bereikt zijn doel. Weet dat dit de waarheid is.

84. Indien u werkelijk de verlossing wenst, verwerp dan alle begeerten alsof ze vergif waren. Drink dagelijks met grote gretigheid de nectar van tevredenheid, mededogen, geduld, oprechtheid, kalmte en zelfbeheersing.

85. Wie verzuimt wat voortdurend moet worden gedaan, namelijk zich bevrijden uit de door de beginloze onwetendheid *(avidyaa)* veroorzaakte slavernij en zich overgeeft aan de bevrediging van het lichaam, dat anderen toebehoort, pleegt zelfmoord.

86. Wie het Zelf probeert te verwerkelijken door toe te geven aan de verlangens van het lichaam, is zoals iemand die een rivier wil oversteken op de rug van een krokodil in de mening dat het een stuk drijfhout is.

87. Voor iemand die verlossing zoekt is gehechtheid aan het lichaam de grote dood. Hij alleen verdient de verlossing die deze gehechtheid heeft opgegeven.

88. Verzaak deze gehechtheid aan het lichaam, partner, kinderen en anderen, die de grote dood is. Door deze te overwinnen gaan de wijzen naar de hoogste staat van de Aldoordringende *(Vishnoe).*

89. Dit grofstoffelijke lichaam is onze verering niet waard, want het is gemaakt van huid, vlees, bloed, bloedvaten, vet, merg en beenderen en is gevuld met afvalstoffen en vuil.

90. Dit grofstoffelijke lichaam ontstaat uit het karma van het vorige leven, is samengesteld uit de grofstoffelijke elementen, die werden gevormd door vervijfvoudiging *(een bepaalde wijze van vermenging),* en is het instrument voor de ervaring van het individu *(jieva).* Dit is de waaktoestand waarin het grofstoffelijke voorwerpen ervaart.

91. Door zich te vereenzelvigen met het lichaam geniet het individu (*jieva)* van grofstoffelijke voorwerpen, zoals guirlandes, parfums, vrouwen enz. via de uiterlijke zintuigen. Vandaar het belang van dit lichaam in de waaktoestand.

92. Weet dat op dit grofstoffelijke lichaam het gehele contact met de uiterlijke wereld is gebaseerd. Het is zoals het huis van iemand.

93. De kenmerken *(dharmas)* van dit grofstoffelijke lichaam zijn geboorte, verval en dood. Het kent vele toestanden, zoals zwaarlijvigheid, kindsheid enz. Het wordt beheerst door de regels van afkomst en status, is onderhevig aan allerlei aandoeningen en ondergaat vele soorten van behandelingen, zoals verering, schande, eer enz.

94. De oren, de huid, de ogen, de neus en de tong worden kennisorganen *(gnyaanendriyaas)* genoemd, omdat ze kennis van uiterlijke voorwerpen geven. De spraakorganen, de handen, de voeten, de anus en de geslachtsorganen worden actieorganen *(karmendriyaas)* genoemd, omdat ze tot actie leiden.

95. Volgens zijn verscheidene functies wordt het innerlijke instrument *(antahkarana)* geest *(manas),* intellect *(boeddhi),* geheugen *(chitta)* en ego *(ahamkaara)* genoemd. Manas is verantwoordelijk voor het denken. Boeddhi bepaalt de aard van de voorwerpen.

96. Ahamkaara brengt gehechtheid aan het lichaam *(door zijn vereenzelviging ermee).* De chitta functioneert door zijn neiging tot zingenot.

97. Door verschil in activiteiten en veranderingen, zoals in het geval van goud en water *(die respectievelijk allerlei sieraden, stoom, ijs enz. worden),* wordt dezelfde praana *(levenskracht)* praana (*adem),* apaana *(energie actief in de uitscheiding),* vyaana *(bestuurt de processen van vertering en assimilatie),* oedaana *(is overal in het lichaam aanwezig; houdt alle delen van het lichaam samen)* en samaana *(leidt voedsel naar de maag en is actief bij oprispingen)* genoemd.

98. Het totaal van deze acht, namelijk de vijf actieorganen te beginnen met de spraak, de vijf kennisorganen te beginnen met het gehoor, de vijf praanas te beginnen met de praana, de vijf elementen

te beginnen met ether, het intellect *(boeddhi)* enz., onwetendheid *(avidyaa),* begeerte *(kaama*) en actie *(karma),* wordt het subtiele lichaam *(soekshma shariera)* genoemd.

99. Luister! Dat wat het subtiele lichaam *(soekshma shariera)* wordt genoemd, staat ook bekend als linga shariera *(lichaam dat het latente of sluimerende openbaart).* Het ontstaat uit de elementen die nog niet het proces van vervijfvoudiging hebben ondergaan *(bepaalde wijze van vermenging van de vijf subtiele elementen, die hen grofstoffelijk maakt).* Het bevat de overgebleven neigingen van vroegere begeerten. Het ervaart de vruchten van de karmas. Het is een beginloze begrenzing van het Zelf teweeggebracht door zijn eigen onwetendheid.

100. De droom is een toestand die verschilt van de waaktoestand; boeddhi schittert er op zichzelf door de rol van doener aan te nemen met behulp van verscheidene subtiele begeerten uit de waaktoestand. Het hoogste Zelf is ook hierin zelflichtend.

101. Slechts begrensd door het intellect *(boeddhi)* wordt het Zelf, de getuige van alles, niet bezoedeld door iets wat het intellect doet. Daarom zegt men dat het niet gehecht is aan de karmas *(acties).* Het wordt niet beïnvloed door iets wat wordt gedaan door zijn begrenzingen *(oepaadhis).*

102. Het subtiele lichaam *(linga shariera)* is de onmisbare oorzaak van alle activiteiten van het Zelf dat in wezen Bewustzijn is; het is wat werktuigen voor een timmerman zijn. Daarom is het Zelf niet gebonden.
103. De kenmerken van blindheid, scherp zien en slecht zien behoren tot het oog door zijn gezondheid of ziekte. Zo behoren ook doofheid, stomheid enz. tot het oor enz. en niet tot het Zelf, dat de getuige is.

104. Degenen die het weten zeggen dat de activiteiten van inademen, uitademen, geeuwen, niezen, afscheiden *(van speeksel enz.)* en het verlaten van het lichaam *(bij de dood)* enz. en honger en dorst kenmerken zijn van de praana *(levenskracht).*

105. Het innerlijk instrument *(antahkarana; hier de geest of manas)* heeft zijn zetel in oog en de andere zintuigen van het lichaam en vereenzelvigt zich met deze door een weerspiegeling van het Zelf erin, die leidt tot die foutieve vereenzelviging.

106. Het ego *(ahamkaara)* moet worden begrepen als iets wat zichzelf ziet als de genieter door zijn vereniging met sattva en de andere goenas *(sattva, rajas en tamas: evenwicht, energie, traagheid)* en als iets wat de drie toestanden *(waken, dromen en slapen)* aanneemt.

107. Wanneer de zintuiglijke voorwerpen gunstig zijn voelt men zich gelukkig en als ze anders zijn ongelukkig. Geluk en droefheid zijn eigenschappen van het innerlijk instrument *(antahkarana)* en niet van het Zelf dat altijd vol van zaligheid is.

108. De voorwerpen van de wereld zijn slechts dierbaar terwille van het Zelf. Ze zijn niet dierbaar op zichzelf. Het Zelf is immers op zichzelf dierbaar voor iedereen.

109. Dit Zelf is altijd vol van zaligheid. Het lijdt nooit. In de droomloze slaap zijn er geen zintuiglijke voorwerpen, maar de zaligheid van het Zelf wordt dan ervaren. Dit wordt bevestigd door de Schriften, de waarneming, de traditie en door afleiding *(logica).*

110. Maayaa *(de illusie)* wordt ongemanifesteerd *(avyakta; voorbij de zinnen, vormloos)* genoemd. Ze is de kracht van de Heer *(Parameshvara).* Ze is de beginloze onwetendheid *(avidyaa).* Ze is samengesteld uit de drie goenas. Ze is superieur aan haar effecten en wordt ervan afgeleid door de wijzen wier intellect werkt in overeenstemming met de Schriften. Ze doet de hele wereld ontstaan.

111. Ze is noch zijn *(sat)* noch niet-zijn *(asat*) noch beide. Ze is noch verschillend *(bhinna)* noch niet-verschillend *(abhinna)* noch beide. Ze is noch met delen *(saangaa)* noch zonder delen (asangaa) noch beide. Ze is heel wonderbaar en van onuitsprekelijke vorm.

112. Deze illusie *(maayaa)* wordt vernietigd door de verwerkelijking van het non-dualistische Absolute *(Brahman),* zoals de illusie een slang te zien wordt verdreven door de kennis van het touw *(waarin men een slang meende te zien).* Haar eigenschappen staan bekend als rajas, tamas en sattva *(de goenas of eigenschappen energie, inertie en evenwicht)* en men kent ze aan hun activiteiten.

113. De projecterende kracht *(vikshepa shakti)* behoort tot rajas. Haar aard is activiteit. Door haar ontstaat de oude, welbekende samsaarische processie *(het zintuiglijke heelal).* Hieruit vloeien onophoudelijk gehechtheid, pijn enz. voort, die veranderingen van de geest zijn.

114. Begeerte, woede, trots, jaloersheid, egoïsme, afgunst, gierigheid enz. zijn de verschrikkelijke eigenschappen van rajas; het zijn de drijfveren die de mens aanzetten tot activiteit. Deze rajas is de oorzaak van gebondenheid.

115. De versluierende kracht *(aavarana shakti)* behoort tot tamas. Ze veroorzaakt de verkeerde projectie van voorwerpen *(zoals een slang in een touw).* Ze is de hoofdoorzaak van de projecterende kracht en is de oorspronkelijke oorzaak van de processie van samsaara.

116. Zelfs een man van wijsheid, een schriftgeleerde, een expert in positief en negatief redeneren, die de subtiele betekenis van de woorden begrijpt, beseft de aard van het Zelf niet wanneer hij wordt overmeesterd door tamas. Hij neemt de schijn voor waar, die het gevolg is van zijn begoocheling en hecht zich aan de eigenschappen ervan. De verbergende kracht van tamas, die heel wat moeilijkheden veroorzaakt, is helaas groot.

117. Afwezigheid van een juist oordeel, de indruk dat het lichaam het Zelf is enz., twijfel en tegengestelde indrukken verliezen nooit hun greep op de mens, die onder invloed van tamas is. De projecterende kracht vernietigt altijd degene die onder hun invloed staat.

118. Onwetendheid, lusteloosheid, niet het onderscheid kunnen maken tussen oorzaak en gevolg, slaap, achteloosheid en domheid zijn de gevolgen van tamogoena. Wie onder hun invloed komt kan niets begrijpen. Hij leeft als een slaapwandelaar of een pilaar.

119. Sattva is zo zuiver als helder water, maar werkt in verbinding met de andere twee *(rajas en tamas)* samsaara in de hand, op dezelfde manier als de werkelijkheid van het Zelf, die, zoals de zon, het hele heelal openbaart als het wordt weerspiegeld.

120. De kenmerken van gemengd sattva *(mishrasya: vrij van tamas en met een weinig rajas)* zijn de volledige afwezigheid van trots enz., de aanwezigheid van zelfbeheersing *(yama)* enz., het volgen van bepaalde voorschriften *(niyama)* enz., geloof, devotie, het verlangen naar verlichting, goddelijke neigingen en onverschilligheid jegens alles wat onwerkelijk is.

121. De kenmerken van zuiver sattva zijn opgewektheid, Zelfverwerkelijking, de hoogste vrede, tevredenheid, vreugde en een standvastige devotie tot het Zelf, waardoor de zoeker eeuwigdurende zaligheid geniet.

122. Van dit ongemanifesteerde *(avyakta: maayaa; wat niet duidelijk kan worden gezien in zijn oorspronkelijke staat)* wordt gezegd dat het gemaakt is van drie goenas *(de eigenschappen sattva, rajas en tamas).* Het is het oorzakelijke lichaam *(kaarana shariera)* van het Zelf. De droomloze slaap

(*soeshoepti*), een belangrijk aspect ervan, wordt gekenmerkt door het wegvallen van de activiteiten van de zintuigen en van het intellect *(boeddhi).*

123. Alle bronnen van kennis zijn er stil in. Het intellect bevindt er zich in een zaadvorm. Het bewijs hiervan is de universele uitspraak : "Ik wist niets *(toen ik sliep)."*

124. Het lichaam, de zintuigen, de praana *(levenskracht),* de geest, het ego enz., alle soorten functies, de zintuiglijke voorwerpen, genot enz., de elementen zoals ether enz., het gehele heelal tot en met het ongemanifesteerde, al deze zijn het niet-Zelf.

125. Weet dat al deze, maayaa *(illusie; moela prakriti of de oermaterie)* en al haar gevolgen, van de kosmische intelligentie *(mahat*) tot en met het grofstoffelijke lichaam, niet-Zijn en niet-Zelf zijn, zoals een luchtspiegeling.

126. Nu zal ik u duidelijk de natuur van het hoogste Zelf beschrijven. Door deze kennis bereikt een mens verlossing *(kaivalya),* bevrijd van banden.

127. Er is iets dat op zichzelf bestaat als de basis van het ikbewustzijn. Als getuige van de drie toestanden *(waken, dromen en droomloos slapen)* is het verschillend van de vijf scheden *(pancha koshas: lichamelijke, vitale, mentale en intellectuele scheden of bedekkingen en de zaligheidschede).*

128. Dat wat alles weet in de waak-, de droom- en de droomloze slaaptoestand, wat de aanwezigheid van het intellect en zijn activiteiten en hun afwezigheid kent, dàt is het Zelf.

129. Dat wat zelf alles ziet, maar wat door niets kan worden gezien, dat wat het intellect enz. verlicht, maar wat door niets kan worden verlicht, dàt is het Zelf.

130. Dat wat het heelal omhult, maar wat door geen enkel voorwerp wordt omhuld, dat licht waaraan dit alles zijn luister ontleent, dàt is het Zelf.

131. Dat wat door zijn aanwezigheid het lichaam, de zintuigen, de geest en het intellect in hun respectieve domeinen aan het werk zet, alsof ze daartoe worden gedwongen, dàt is het Zelf.

132. Dat wat in wezen eeuwige wijsheid is en waardoor alles, van het ego tot het lichaam en ook de zintuiglijke voorwerpen, geluk enz. wordt gekend zoals een kruik *(als een voorwerp),* dàt is het Zelf.

133. Dit is het meest innerlijke Zelf, de poeroesha *(verblijvend in het lichaam),* oud en toch nieuw, dat een nooit eindigende, ondeelbare zaligheid ervaart, dat altijd gelijk is, dat iedere activiteit van het intellect vergezelt en door wie de spraak, de praanas enz. hun respectieve taken uitvoeren.

134. Hier zelf *(in dit lichaam*), in de geest vol van sattva *(zuiverheid),* in de grot van het intellect, in de ether die wordt aangeduid als het ongemanifesteerde, schittert het luisterrijke Zelf, zoals de zon aan het uitspansel, en verlicht het hele heelal met de schittering die zijn aard is.

135. Het Zelf is de kenner van de veranderingen van de geest, het ego en de activiteiten van het lichaam, de zintuigen en de levenskracht. Het vergezelt al deze zoals vuur ijzer *(dat roodgloeiend werd gemaakt*) en het handelt noch verandert in het minst.

136. Het is niet geboren. Het sterft niet. Het groeit niet en neemt niet af. Het verandert niet. Het is eeuwig. Het vergaat niet als het lichaam vergaat, evenmin als de ether in een kruik die breekt.

137. Het verschilt van de natuur *(prakriti)* en zijn veranderingen. Het is in wezen zuivere intelligentie. Het werpt licht op deze hele stoffelijke wereld, op alles wat vorm heeft en vormloos is. Het schittert in de waaktoestand en de andere toestanden als hun getuige en wordt aangeduid met "ik".

138. Verwerkelijk rechtstreeks uw Zelf met behulp van een beheerste geest en een helder intellect; vereenzelvig u ermee *(in plaats van met het lichaam).* Steek op die manier deze oceaan van samsaara met zijn golven van geboorte en dood over. Sta stevig vast in het Absolute als uw eigen wezen en wees gezegend.

139. Het geloof dat het niet-Zelf het Zelf is, veroorzaakt de slavernij van de mens. Dit geloof ontstaat uit onwetendheid *(avidyaa).* Het is de oorzaak van de reeks van het lijden van geboorte, dood enz. Tengevolge ervan denkt men dat het onwerkelijke lichaam zo werkelijk is als het Zelf en voedt en wast men het en omringt het met zintuiglijke voorwerpen en wordt door deze gebonden, zoals een spin door haar net.

140. Wie wordt misleid door onwetendheid neemt het ene ding voor het andere. Dit is te wijten aan een gebrek aan onderscheidingsvermogen. Het is zoals iemand die een slang ziet in een touw. Wie er door wordt beïnvloed loopt groot gevaar. Luister daarom, mijn vriend! Gebondenheid is onwerkelijke dingen voor werkelijke nemen.

141. Zoals een zonsverduistering de schijf van de zon bedekt, zo verbergt de sluierende kracht het oneindige Zelf, dat eeuwig en niet-twee is en dat zich manifesteert door de kracht van de wijsheid.

142. Het Zelf is in wezen van een absoluut zuivere schittering. Maar wanneer het tengevolge van begoocheling wordt verborgen, neemt een mens zijn lichaam voor het Zelf. Door de dwingende eigenschappen van begeerte, toorn enz., die voortkomen van de machtige rajogoena *(de eigenschap van energie)* en die een verkeerde projectie veroorzaken, belandt hij in onbeschrijflijk lijden.

143. Met een misleid intellect komt de mens terecht in de klauwen van het grote monster van begoocheling en wordt het hem onmogelijk de ware aard van het Zelf te verwerkelijken. Hij vereenzelvigt de verscheidene toestanden van het intellect met het Zelf. Verloren in de reusachtige oceaan van samsaara, die wordt vergiftigd door de vele zintuiglijke voorwerpen, zwalpt hij rond, rijzend en dalend, niet in staat het Absolute te verwerkelijken.

144. Zoals wolkenbanken, die worden veroorzaakt door de stralen van de zon, de zon verbergen en dan alleen schijnen te bestaan, zo verbergt ook het ego, dat van het Zelf voortkomt, het Zelf en schittert zelf.

145. Zoals een reiziger heel wat beproevingen ondergaat als hij op weg moet op een regenachtige dag als er een koude wind waait, zo lijdt ook de mens als het Zelf voor hem verborgen is door de projecterende kracht (*vikshepa shakti),* die de oorzaak is van ontelbare beproevingen.

146. Onder dwang van deze twee krachten en door hen gebonden en misleid, neemt hij het lichaam voor het Zelf en doolt onder die begoocheling rond.

147. Tamas *(agnyaana, onwetendheid)* is het zaad van deze boom van samsaara. Vereenzelviging van het Zelf met het lichaam is de scheut. Begeerten zijn de jonge blaadjes. Karma is het water. Het lichaam is zijn stam. De praanas zijn de winden. Het contact van de zintuigen met de zintuiglijke voorwerpen is de ranken. De zintuiglijke voorwerpen zijn de bloemen. Lijden *(en genot)* dat het gevolg is van de karmas is de vrucht. Ervaring is de vogel die de vrucht eet.

148. De gebondenheid van het Zelf aan het niet-Zelf heeft onwetendheid als oorsprong. Ze heeft geen uiterlijke oorzaak en men zegt dat ze zonder begin en zonder einde is *(tot ze wordt vernietigd door wijsheid).* Ze brengt een lange reeks van lijden in de vorm van geboorte, dood, ziekte, ouderdom enz.

149. Niet door wapens, niet door wind, niet door vuur, zelfs niet door miljoenen voorgeschreven karmas kan deze gebondenheid worden vernietigd, maar slechts door het grote, scherpe en wonderbare zwaard van het onderscheidingsvermogen (*viveka*), dat wordt verworven door goddelijke genade.

150. De verwerkelijking van het hoogste Zelf is slechts mogelijk als het intellect *(boeddhi)* wordt gezuiverd door zich standvastig aan zijn dharmas *(plichten)* te houden, in het vaste geloof dat de Schriften de enige bron zijn om deze te bepalen.

156. Dit grofstoffelijke lichaam is de schede die gemaakt is van voedsel en die door voedsel in stand wordt gehouden. Het leeft van voedsel en sterft als het niet wordt gevoed. Het bestaat uit huid, vlees, beenderen, bloed en uitwerpselen. Het kan niet het eeuwig zuivere, onafhankelijke Zelf zijn.

157. Het bestaat niet voor de geboorte of na de dood. Ieder ogenblik is het onderworpen aan geboorte en dood. Het is erg vergankelijk. Het is niet altijd van dezelfde aard. Het is stoffelijk en zichtbaar als een kruik. Hoe kan het het Zelf zijn dat de veranderingen van het bestaan kent?

158. Het lichaam heeft handen, voeten enz. Het is het niet-Zelf, want men kan leven zonder ledematen en de functies van die ledematen worden dan op een andere manier vervuld. Het lichaam is dus het bestuurde en niet de bestuurder.

159. Het Zelf is verschillend van het lichaam, zijn kenmerken, activiteiten en toestanden. In wezen Bestaan, is het de getuige van dat alles.

160. Hoe kan het lichaam, dat bestaat uit beenderen die bedekt zijn met vlees en dat gevuld is met afval en dat erg onzuiver is, het Zelf, de kenner, zijn, die van deze verschilt?

161. De dwaas vereenzelvigt het Zelf met zijn lichaam, dat bestaat uit huid, vlees, vet, beenderen en uitwerpselen. De man met onderscheidingsvermogen weet echter dat zijn ware aard de hoogste Werkelijkheid is.

162. De dwaas denkt: "Ik ben het lichaam." De schriftgeleerde heeft zijn ik-gevoel in het lichaam en in de individuele ziel *(jieva).* Maar de mahaatmaa *(van groot Zelf),* wiens kennis voortkomt uit onderscheidingsvermogen, denkt altijd op de wijze van: "Ik ben het Absolute."

163. O dwaas, verzaak aan uw vereenzelviging met het lichaam, dat bestaat uit huid, vlees, vet, beenderen en uitwerpselen. Vestig uw geest in het Absolute, het ene Zelf van alles, dat niet verandert en geniet van de hoogste zaligheid.

164. Zolang de schriftgeleerde zijn idee niet opgeeft dat zijn lichaam, zintuigen enz. het Zelf zijn, kan er voor hem geen sprake zijn van verlossing, al is hij nog zo onderlegd in de wetenschap van Vedaanta.

165. Vereenzelvig u niet met uw lichaam, evenmin als u zich vereenzelvigt met de schaduw of met het spiegelbeeld van uw lichaam of met het lichaam dat u ziet in een droom of dat u zich voorstelt in gedachten.

166. Wanneer het intellect op niet-Zijn rust, doet de idee dat het lichaam het Zelf is de zorgen van geboorte enz. ontstaan. Maak daarom, met kracht, een einde aan deze idee. Zodra de geest onthecht is, bestaat er geen mogelijkheid meer opnieuw te worden geboren.

167. De praana *(levenskracht),* samen met de vijf actieorganen *(spraak, handen of grijpen, voeten of zich voortbewegen, uitscheiding, voortplanting)* is de praanamaya kosha *(schede gemaakt van energie).* Ze doordringt de annamaya kosha *(voedselschede, het grofstoffelijke lichaam),* die haar leven dankt aan de praana, die in haar binnentreedt en zich in allerlei activiteiten stort.

168. Deze praanamaya kosha kan nooit het Zelf zijn. Ze is het effect van vaayoe *(wind, levenskracht*). Zoals de wind gaat ze naar binnen en komt ze naar buiten. Aangezien ze zich nooit en nergens bewust is van goed en kwaad en aangezien ze afhankelijk is, kan ze niet het Zelf zijn.

169. De zintuigen en de geest *(manas)* vormen de manomaya kosha *(mentale bedekking),* die de oorzaak is van de zin van "ik" en "mijn" en van de veelvuldigheid van dingen. Ze schept de verschillen van naam enz. Ze is machtig. Ze manifesteert zich als dat wat de praanamaya kosha doordringt.

170. De manomaya kosha is het offervuur. De vijf zintuigen zijn de priesters, die in het vuur de offeranden van de zintuiglijke voorwerpen gieten. De verscheidene subtiele begeerten vormen de brandstof. Hiermee brandt de manomaya kosha de wereld uit.

171. Er is geen onwetendheid buiten de geest. Het is duidelijk dat de geest zelf onwetendheid is, de oorzaak van de slavernij van samsaara. Wanneer hij wordt gestild, is alles gestild. Wanneer hij *(opnieuw verschijnt en)* groeit, verschijnt alles opnieuw en groeit.

172. In de droom zijn er geen uiterlijke voorwerpen, maar schept de geest alles, zoals de genieter enz., uit zijn eigen kracht. Er is hierin geen verschil met de waaktoestand. Ook die is slechts een uitbreiding van de geest.

173. Het is welbekend dat er niets is in de droomloze slaap als de geest gestild is. Samsaara is dus een schepping van de geest en bestaat niet in werkelijkheid.

174. De wolken worden samengedreven door de wind en ze worden er ook door uiteengedreven. Gebondenheid wordt geschapen door de geest en ook verlossing wordt erdoor teweeggebracht.

175. Door voor voorwerpen zoals het lichaam enz. gehechtheid te veroorzaken, bindt hij de mens als een dier met een touw. Later schept hij afkeer ervoor en bevrijdt hem van dezelfde gebondenheid.

176. Het is dus de geest die de oorzaak is van de gebondenheid of verlossing van een mens. Als hij besmet is door de rajogoena veroorzaakt hij gebondenheid. Als hij vrij is van rajas en tamas is hij de basis van de verlossing. *(Drie goenas: sattva of harmonie, rajas of energie en tamas of inertie.)*

177. De zuiverheid die het gevolg is van een standvastig onderscheidingsvermogen *(viveka)* en een onbuigzame onthechting *(vairaagya)* maakt de geest geschikt voor verlossing. Wie de verlossing zoekt, moet dus eerst stevig gevestigd zijn in deze eigenschappen.

178. Een verschrikkelijke tijger, geest genaamd, dwaalt rond in het uitgestrekte woud van zintuiglijke voorwerpen. Laat goede mensen die de verlossing zoeken daarheen niet gaan.

179. Het is de geest die de individuele ziel de ervaring van alle zintuiglijke voorwerpen, in hun grofstoffelijke en subtiele vormen, geeft. Het onderscheid van lichaam, afkomst, status, eigenschappen, activiteiten, oorzaken en gevolgen wordt altijd door de geest veroorzaakt.

180. Het individuele Zelf *(jieva)* misleidend, dat zuiver Bewustzijn is dat aan niets is gehecht, en het bindend met de koorden van het lichaam, de zintuigen en de praanas, doet de geest het, door het een zin van doenerschap en van "ik" en "mijn" te geven, op en neer gaan in de ervaring van de door hemzelf veroorzaakte resultaten.

181. De moeilijkheden van de mens in dit samsaara zijn te wijten aan vereenzelviging *(adhyaasa*). De slavernij van vereenzelviging wordt slechts door de geest geschapen. Ze is de oorspronkelijke oorzaak van het leed van geboorte en dood van de mens zonder onderscheidingsvermogen, die gevangen zit in rajas en tamas *(activiteit en inertie).*

182. De wijzen die de waarheid kennen, hebben daarom verklaard dat de geest zelf onwetendheid is. Het is door hem dat het heelal heen en weer wordt geslingerd, zoals wolken door de wind.

183. Wie de verlossing verlangt, moet dan ook zijn geest zuiveren. Als de geest zuiver is, wordt de verlossing even tastbaar als een vrucht op zijn handpalm.

184. Door innig toegewijd te zijn aan het verlangen naar verlossing, door gehechtheid aan voorwerpen op te geven, door te verzaken aan alle daden *(door te verzaken aan alle zelfzuchtige motieven)* en door vastberaden shravana *(luisteren naar een competente leraar)* enz. *(nadenken en mediteren over het gehoorde)* te beoefenen, met geloof in de Werkelijkheid *(Sat),* wordt de rajaskwaliteit *(rusteloosheid)* van het intellect vernietigd.

185. De manomaya kosha *(schede gemaakt van geest)* kan niet het hoogste Zelf zijn, aangezien ze een begin en een einde heeft, aangezien ze onderhevig is aan veranderingen, aangezien ze in wezen lijden is en aangezien ze een voorwerp is. De ziener kan niet het geziene zijn.

186. Het intellect *(boeddhi)* met de zintuigen en zijn veranderingen en met zijn kenmerken van doener *(kartaa)* wordt vignyaanamaya kosha *(schede gemaakt van intellect)* genoemd. Ze is de oorzaak van samsaara.

187. De kracht in de vignyaanamaya kosha is een weerspiegeling van het Bewustzijn *(Chit)* dat haar doordringt. Vandaar de naam vignyaana (*kennis, intellect, wijsheid*). Ze is een verandering van prakriti *(de natuur; onwetendheid).* Ze wordt gekenmerkt door kennis *(gnyaana)* en actie *(kriyaa)* en vereenzelvigt zich altijd met het lichaam en de zintuigen.

188. Ze is zonder begin en wordt gekenmerkt door ik-gevoel. Ze wordt individuele ziel *(jieva)* genoemd en voert alle activiteiten zelf uit. Door vorige subtiele begeerten (*vaasanaas*) stelt ze daden en ervaart goed en kwaad en hun gevolgen.

189. Ze wordt geboren in verscheidene lichamen. Ze komt en gaat, op en neer. Tot deze vignyaanamaya kosha behoren de waak- en de droomtoestand enz. *(de diepe slaap en samaadhi of bovenbewustzijn)* en de ervaringen van geluk en lijden.

190. De vignyaanamaya kosha vereenzelvigt zich altijd met het lichaam, zijn status, zijn dharma *(plicht*), zijn activiteiten *(karmas)* en zijn kenmerken. Ze is heel schitterend door de nabijheid van het Zelf. Ze is dus een begrenzing *(oepaadhi)* van het Zelf, dat, door deze misleid, onderhevig is aan samsaara.

191. Dit zelflichtende Zelf dat vignyaana *(gemaakt van zuiver Bewustzijn)* is, dat schittert nabij de praanas *(levenskrachten)* en dat onveranderlijk is, wordt de doener *(kartaa)* en genieter *(bhoktaa)* te midden van de begrenzingen *(oepaadhis*).

192. Door de fout van valse vereenzelviging *(adhyaasa)* van het intellect *(boeddhi; hier de vignyaanamaya kosha),* dat het valse zelf is, wordt het Zelf, dat het alles is, begrensd en neemt men het voor iets anders, zoals men een kruik voor iets anders dan klei zou nemen.

193. Door zijn verbinding met begrenzingen *(oepaadhis)* neemt het hoogste Zelf, hoewel het in wezen volmaakt is en nooit verandert, de eigenschappen ervan aan alsof het van dezelfde aard ware als de begrenzingen, zoals ook vuur, dat vormloos is, de vorm van ijzer aanneemt *(dat wordt verhit).*

194. De discipel zegt: Al is het tengevolge van begoocheling of door iets anders dat het hoogste Zelf zich voor een individueel zelf *(jieva)* neemt, deze vereenzelviging is zonder begin en wat zonder begin is, heeft ook geen einde.

195. De individualiteit van het Zelf *(het jievaschap)* moet dus eeuwig zijn. Hoe is verlossing dan mogelijk? Onderricht me op dit punt, O Shrie Goeroe.

196. De Goeroe zegt: Geleerde, u stelt een goede vraag. Luister aandachtig naar mijn antwoord. De inbeelding kan niet geldig zijn aangezien ze het gevolg is van begoocheling.

197. Het Zelf is ongehecht, zonder actie en vormloos. Zonder begoocheling kan het geen verbinding hebben met de voorwerpen van de wereld, evenmin als blauwheid met het uitspansel.

198. De Ziener *(het Zelf)* is zonder eigenschappen *(goenas)* en zonder actie en wordt innerlijk ervaren als Absolute Kennis-Zaligheid. De individualiteit van dit Zelf *(jievaschap)* is een inbeelding tengevolge van de begoocheling van het intellect *(boeddhi).* Het is niet werkelijk en verdwijnt dus als de begoocheling wordt vernietigd.

199. Het *(de individualiteit of het jievaschap van het Zelf)* bestaat zolang de begoocheling duurt, want het is ontstaan uit valse kennis. De slang in het touw bestaat zolang de begoocheling duurt. Als de begoocheling verdwijnt is er geen slang meer. Zo ook in dit geval.

200. Onwetendheid en haar gevolgen worden beschouwd als beginloos. En hoewel ze beginloos zijn, verdwijnen toch de resultaten van onwetendheid en hun oorzaak *(onwetendheid of avidyaa)* wanneer wijsheid *(vidyaa*) verschijnt, zoals ook dromen en hun oorzaak verdwijnen bij het ontwaken.

201. Hoewel onwetendheid beginloos is, is ze toch niet eeuwig, zoals ook het niet-bestaan van iets niet eeuwig is. Hoewel het beginloos is, ziet men toch de vernietiging van het niet-bestaan van iets.

202. De individualiteit van het Zelf *(jievaschap),* die men zich verbeeldt in het Zelf tengevolge van vereenzelviging met de begrenzingen *(oepaadhis)* is niet werkelijk, want in zijn wezenlijke aard is het Zelf er waarlijk verschillend van.

203. De vereenzelviging van het Zelf met het intellect *(boeddhi)* wordt veroorzaakt door valse kennis. Deze verdwijnt als juiste kennis verschijnt.

204. Juiste kennis is volgens de opinie van de Schriften *(shroeti)* kennis van de eenheid van het Absolute *(Brahman)* en het Zelf *(Aatman).*

205. Die juiste kennis verschijnt door onderscheidingsvermogen *(viveka).* Daarom moet het onderscheid worden gemaakt tussen het innerlijke Zelf en het onwerkelijke zelf.

206. Zoals modderig water niet helder is, maar helder wordt als de modder wordt verwijderd, zo schittert ook het Zelf met alle helderheid als dat wat het bezoedelt wordt verwijderd.

207. Slechts als het onwerkelijke *(asat)* verdwijnt, schittert het eeuwige Zelf, dat van alles het meest innerlijke is, met alle helderheid. Daarom moet het onwerkelijke zelf, dat bestaat uit het ego *(ahamkaara)* en andere dingen, volledig worden opzij gezet.

208. Dat wat de intellectuele bedekking *(vignyaanamaya)* wordt genoemd, kan niet het hoogste Zelf zijn, omdat het vernietigbaar, niet-intelligent, begrensd, waarneembaar en niet altijd aanwezig is. Het niet-eeuwige kan niet eeuwig worden genoemd.

209. De zaligheidschede *(aanandamaya kosha*) is een verandering van tamas *(avidyaa, onwetendheid)* en verschijnt als een weerspiegeling van het Zelf, dat in wezen absolute zaligheid is. Haar eigenschappen zijn vreugde enz. Ze verschijnt wanneer een begeerd voorwerp wordt verworven. Ze schittert uit zichzelf als

vreugde voor mensen wier goede daden vruchten dragen. Zonder er op dat ogenblik enige inspanning voor te doen ervaren ze een gevoel van vreugde.

210. De zaligheidschede is volledig gemanifesteerd in de droomloze slaap *(soeshoepti).* In waken en dromen is ze een beetje actief tengevolge van het waarnemen van begeerde voorwerpen.

211. De zaligheidschede is niet het hoogste Zelf, aangezien ze wordt veroorzaakt door begrenzingen *(oepaadhis),* een verandering van onwetendheid *(prakriti)* en een effect van goede daden is en ze verbonden is met groepen van andere veranderingen.

212. Als de vijf scheden of bedekkingen *(pancha koshas)* volledig werden verwijderd door analyse, blijft alleen de getuige *(saakshie)* over, die in wezen zuiver Bewustzijn is.

213. Dit zelflichtende Zelf is verschillend van de vijf scheden, het is de onveranderlijke getuige van de drie toestanden *(waken, dromen en droomloos slapen)* en het is altijd zaligheid. De wijzen kennen dit als het ware Zelf.

214. De discipel zegt: O Goeroe, wanneer deze vijf bedekkingen worden opzijgezet als onwerkelijk, dan zie ik niets anders dan een volstrekte leegte. Wat blijft er dan nog over dat een wijs man zijn Zelf kan noemen?

215. De Goeroe zegt: O geleerde, u spreekt rechtuit. U onderzoekt de dingen op een verstandige manier. Eerst zag u veranderingen zoals het ego enz. en nu ziet u hun afwezigheid *(negatie).*

216. Dat wat alle veranderingen en hun afwezigheid waarneemt, maar dat zelf niet wordt waargenomen, ken dat, met uw scherp verstand, als de Kenner, die het Zelf is.

217. Wat door iemand wordt ervaren, heeft die persoon als zijn getuige *(saakshie).* In verband met een voorwerp dat door niemand wordt ervaren, heeft het geen zin te spreken van een waarnemende getuige.

218. Van dit niet-bestaan *(van de opzijgezette bedekkingen; zie vers 214)* is het Zelf de getuige, want het wordt waargenomen door het Zelf. Het is dus zelf het hoogste Zelf, niet iets anders.

219. Ken dat in uw hart als uw eigen Zelf, dat zich heel helder manifesteert in waken, dromen en slapen, dat innerlijk altijd schittert in dezelfde vorm en tot ikbewustzijn leidt, dat deze verscheidene bedekkingen beginnend met het ego en het intellect waarneemt en dat eeuwig uit zichzelf schittert als zaligheid-bewustzijn.

220. De dwaas die een weerspiegeling van de zon in het water van een kruik ziet, denkt dat het de zon zelf is. Zo beeldt ook de onwetende mens zich onder invloed van zijn begoocheling in dat de weerspiegeling van Bewustzijn *(chit)* in de begrenzingen *(oepaadhis)* het Zelf is.

221. Verschillend van de kruik, het water en de vorm van de zon erin, zien de wijzen de echte zon aan het uitspansel, onverschillig voor deze drie en hen verlichtend. Zo ook in dit geval.

222. Het lichaam, het intellect en de weerspiegeling van Bewustzijn erin verwijderend en zich goed bewust van de ware aard van het Zelf, dat de Ziener is, dat onbegrensd Bewustzijn is, dat verborgen is in het intellect, dat verschilt van het zichtbare en het onzichtbare,

223. dat eeuwig, oneindig, uiterst subtiel, zonder binnen of buiten is en dat niet verschilt van het Absolute *(Brahman),* wordt een mens zondeloos, vrij van rajogoena *(rusteloosheid)* en onsterfelijk.

224. De wijze mens, vrij van zorgen en in wezen zaligheid, is nergens en van niets bang. Voor iemand die de verlossing zoekt, is er geen ander pad dan de verwerkelijking van zijn eigen ware aard.

225. De verwerkelijking van zijn niet-verschillend zijn van het Absolute (Brahman) is de basis van de verlossing. De wijze mens ziet dan in dat hij het Absolute is, dat zonder weerga en verheven zaligheid is.

226. Wie het Absolute werd, keert niet terug tot dit samsaara *(zintuiglijk domein van veranderlijkheid).* Daarom moet het niet-verschillend zijn van het Zelf en moet het Absolute goed worden verwerkelijkt.

227. Het Absolute is waarheid-wijsheid-eeuwigheid *(satyam gnyaanam anantam Brahma).* Het is zuiver, verheven, op zichzelf bestaand, in wezen eeuwige zaligheid, niet-verschillend van het meest innerlijke en zonder delen. Het overwint altijd.

228. Dit Zijn*(sat)* is de hoogste non-dualistische Werkelijkheid, aangezien er geen voorwerp bestaat dat er verschillend van is. In de hoogste waarheid is er niet iets anders.

229. Dit gehele heelal, dat tengevolge van onwetendheid veelvormig schijnt te zijn, is slechts het Absolute, dat volledig vrij is van alle tekortkomingen van het menselijke denken.

230. De aarden pot is een verandering van klei, maar is daarom nog niet verschillend van klei, aangezien hij helemaal uit die stof bestaat. De vorm van de pot bestaat niet zonder klei. Waar is dus de pot? Is hij niet slechts een denkbeeldige naam?

231. Niemand kan de vorm van de pot tonen los van de klei. De pot is dus een denkbeeldig iets, dat het gevolg is van begoocheling. Slechts de klei is de blijvende werkelijkheid van de pot.

232. Alles wat het effect is van Absoluut Zijn *(Sadbrahman)* is altijd Zijn (sat). Het is zuiver Bestaan. Er is niets buiten dat. Als iemand beweert dat het er wel is, dan is zijn begoocheling niet verdwenen en babbelt hij als iemand in zijn slaap.

233. Dat dit gehele heelal het Absolute is, is de nadrukkelijke verklaring van de Atharva Veda. Daarom is dit heelal niets anders dan het Absolute. Er is geen verschil tussen een denkbeeldig iets en zijn basis.

234. Indien deze wereld werkelijk ware, dan zou de oneindigheid van het Zelf worden aangetast, de Vedas zouden hun autoriteit verliezen en Ieshvara *(de Heer)* zou een verkondiger van onwaarheid zijn. Deze drie zijn goed noch wenselijk voor de wijzen.

235. Ieshvara, die de waarheid over de dingen kent, verklaarde *(Bhagavad Gietaa, XI 4, 5):*"Ik ben niet in de wezens, noch zijn zij in Mij." *(Dat wil zeggen: "Ik ben niet in de onechtheid van de dingen, noch is zij in Mij. Ik heb de wereld niet als basis en evenmin is hij werkelijk.")*

236. Als de wereld werkelijk is, laat hij dan ook verschijnen in de droomloze slaap. Maar aangezien hij in het geheel niet wordt waargenomen in de droomloze slaap is hij vals als een droom.

237. De wereld bestaat dus niet los van het Absolute. Zijn verschijning als iets afzonderlijks is vals, zoals de slang die men zich inbeeldt in een touw. Wat is de werkelijkheid van de schijn? Het is de basis die, tengevolge van een begoocheling, in die vorm verschijnt.

238. Wat aan een misleid mens ook verschijnt onder invloed van begoocheling is slechts het Absolute, zoals het zilver in paarlemoer. Alles wat men aanduidt als "dit" is in werkelijkheid het Absolute. Alles wat men zich in het Absolute verbeeldt is slechts een kwestie van naam.

239. Het hoogste Absolute is dus werkelijk, zonder weerga, van zuivere intelligentie, foutloos, sereen, zonder begin en zonder einde, voorbij actie, in wezen één ondeelbare zaligheid.

240. Vrij van door illusie *(maayaa)* geschapen verschillen, eeuwig, standvastig, voorbij de rede, vormloos, subtiel, zonder naam, onveranderlijk, zelflichtend, aldus schittert Het.

241. De wijzen kennen Het als dat wat bestaat zonder de verschillen van kenner, kennis en gekende, als onbegrensd en ondeelbaar, als zuivere intelligentie en als de hoogste waarheid.

242. Het kan niet worden weggeworpen noch opgeraapt. Het is voorbij de geest en de spraak, onmeetbaar, zonder begin of einde. Het is het Absolute, het geheel, Ik *(aham).*Het is weergaloos.

243. Van het Absolute en het Zelf, die aldus worden aangeduid met de woorden Dat *(tat)*en Gij *(tvam)* en waarvan de betekenis werd onderzocht en bepaald, werd de gelijkheid tussen beide, zoals vastgesteld door de zin Gij zijt Dat *(Tat tvam asi),* opnieuw verklaard.

244. Deze hebben tegenovergestelde eigenschappen zoals de glimworm en de zon, de dienaar en de koning, de waterput en de oceaan, het atoom en de aarde. Toch wordt hun gelijkheid bevestigd, omdat men niet hun letterlijke maar hun diepere betekenis neemt.

245. De denkbeeldige tegenstelling tussen hen is het gevolg van hun begrenzingen *(oepaadhis).* Deze begrenzingen zijn niet werkelijk. Luister! De begoochelende kracht van de Heer *(Ieshvara's maayaa)* is de oorzaak van de kosmische intelligentie *(mahat)* enz., de begoochelende kracht van de individuele ziel *(jieva's maayaa)* is de oorzaak van de vijf scheden *(pancha koshas).*

246. Wanneer deze begrenzingen van Ieshvara en de jieva op een doeltreffende manier worden verwijderd zijn er geen Ieshvara en jieva meer. Een koninkrijk is het symbool van een koning, een schild van een krijger. Wanneer deze worden verwijderd zijn er geen koning en geen krijger meer.

247. Met de woorden *"Dit is het gebod. Athaata aadesha iti",*verwerpt de Schrift *(Brihadaaranyaka II 3.6)* de denkbeeldige dualiteit in het Absolute. De twee *(begrenzingen, oepaadhis)* moeten op die manier worden verwijderd met behulp van door de Schriften *(shroeti)* gestaafde redeneringen.

248. Niet dit, niet dit *(is werkelijk),* omdat het denkbeeldig is, zoals de slang in het touw en zoals een droom. Door op die manier met behulp van juiste redeneringen het geziene te verwijderen moet de eenheid ervan worden ingezien.

249. Dan moeten de twee termen *(Dat en Gij)* juist worden begrepen in hun diepere betekenis, zodat hun absolute gelijkheid kan worden vastgesteld. De methodes van totale verwerping en volledige aanvaarding *(van hun letterlijke betekenis)* voldoen geen van beide. Men moet redeneren op een manier die beide methodes verenigt.

250. Zoals in de zin *"Dit is die Devadatta", (dat wil zeggen: de persoon Devadatta, die vroeger al eens werd gezien, bevindt zich nu hier)*de gelijkheid wordt begrepen door de tegenstrijdige begrippen te verwijderen, zo geeft de wijze in de zin *"Gij zijt Dat"* aan beide zijden de tegenstrijdige elementen op.

251. Hij ervaart daardoor de aard van het werkelijke Zelf als onbegrensde intelligentie. Op die manier wordt de gelijkheid van het Absolute en het Zelf en hun onbegrensdheid medegedeeld door een honderdtal grote verklaringen van de Schriften.

252. Verwijder dit onwerkelijke in overeenstemming met de teksten van de Schrift *"Niet grofstoffelijk enz." (Brihadaaranyaka III 8.8: "Het Zelf is niet grof, niet subtiel, niet lang enz.")* en verwerkelijk uw Zelf, dat zelfstandig en onmeetbaar als het uitspansel is. Verwijder daarom datgene waarvan u denkt dat het het Zelf is, als louter onwerkelijk *(mithyaa)* en ken uw eigen Zelf als onbegrensd Bewustzijn met behulp van uw gezuiverd intellect.

253. Alles wat van klei gemaakt is, zoals een pot enz., is altijd en overal slechts klei. Zo is ook het effect van Sat *(Zijn; het Absolute)* Sat en Sat alleen. Want er is niets dan Sat, dat het Werkelijke *(Satyam)* is en

dat zelf het Zelf is. Daarom zijt Gij Dat *(Tat tvam asi),* het vredevolle, foutloze, verheven, non-dualistische Absolute.

254. Plaats, tijd, de voorwerpen en hun kenner enz. zijn in een droom alle onwerkelijk *(mith-yaa).*Zo is ook hier, in de waaktoestand, de wereld die wordt waargenomen een projectie van uw eigen onwetendheid *(agnyaana)* en zijn dit lichaam, de zintuigen, de adem en het ego enz. alle onwerkelijk. Daarom zijt Gij Dat *(Tat tvam asi),* het vredevolle, foutloze, verheven, non-dualistische Absolute.

255. Dat Absolute, dat ver is van afkomst, status en familie, dat vrij is van de begrenzingen van naam en vorm en dat voorbij ruimte, tijd en zintuiglijke voorwerpen reikt, Dat zijt Gij. Mediteer daarover in uw geest.

256. Dat Absolute dat alles overtreft, voorbij alle woorden, maar in het bereik van het smetteloze oog van de wijsheid en dat een massa van zuiver bewustzijn en zonder begin is, Dat zijt Gij. Mediteer daarover in uw geest.

257. Dat Absolute dat niet wordt geraakt door de zes golven *(honger, dorst, smart, begoocheling, ouderdom en dood*), waarover de Yogis in hun hart mediteren, dat niet kan worden gevat met de zintuigen, dat onkenbaar is voor het intellect, dat van een smetteloze volmaaktheid is, Dat zijt Gij. Mediteer daarover in uw geest.

258. Dat Absolute, dat de basis is van het denkbeeldige heelal, dat gevestigd is in zichzelf, dat verschilt van de vijf elementen, dat zonder delen, weergaloos en luisterrijk is, Dat zijt Gij. Mediteer daarover in uw geest.

259. Dat Absolute, dat zonder geboorte, groei, verandering, verval, ziekte en dood is, dat onvergankelijk is, dat de oorzaak is van de schepping, de instandhouding en de ontbinding van het heelal, Dat zijt Gij. Mediteer daarover in uw geest.

260. Dat Absolute, waarin geen verschillen bestaan, dat onbeweeglijk is als een oceaan zonder golven, dat onafscheidelijk is van zijn kenmerken *(Bestaan-Bewustzijn-Zaligheid),*dat altijd vrij en eenvormig is, Dat zijt Gij. Mediteer waarover in uw geest.

261. Dat wat bestaat*(sat)* is één. Het is de oorzaak van de verscheidenheid. Het wordt zelf niet veroorzaakt door iets anders. Het verschilt van oorzaak en gevolg en bestaat op zichzelf. Dat Absolute zijt Gij. Mediteer daarover in uw geest.

262. Zonder innerlijke verscheidenheid, niet klein, onvergankelijk, verschillend van de wereld en de illusie *(maayaa),* allerhoogst, eeuwig, onvergankelijk geluk en vrij van duisternis, dat Absolute zijt Gij. Mediteer daarover in uw geest.

263. Dat Absolute, dat tengevolge van begoocheling verschijnt in vele namen, vormen, eigenschappen en activiteiten en dat, zoals goud, zelf niet verandert, dat zijt Gij. Mediteer daarover in uw geest.

264. Dat wat schittert zonder activiteiten buiten zichzelf, hoger dan het hoogste, het meest innerlijke Zelf, absoluut Bestaan-Bewustzijn-Zaligheid, eindeloos, onvergankelijk, dat Absolute zijt Gij. Mediteer daarover in uw geest.

265. Mediteer in gedachten met behulp van beproefde redeneringen over de onderrichting die u werd gegeven, vrij van twijfel enz., zoals water in uw handpalm *(even duidelijk).* Daardoor zult u bevestiging van de waarheid vinden.

266. Ken uzelf als zuivere intelligentie, vrij van alle verkeerde opvattingen, zoals de koning in het leger *(die men kent aan zijn kroon enz.),* sta vast in uzelf en versmelt alles wat wordt gezien met het Absolute.

267. In de grot van het intellect verblijft het hoogste non-dualistische Absolute, dat de uiteindelijke waarheid is en dat verschilt van het waarneembare en het onwaarneembare. Iemand die in die grot verblijft als dat Absolute, betreedt niet langer de grot van het lichaam.

268. Zelfs nadat het Zelf is gekend, zijn de beginloze indrukken enz., zoals "Ik ben de doener", "Ik ben de genieter", die de oorzaak zijn van samsaara *(zintuiglijkheid, veranderlijkheid),* heel sterk. Ze moeten worden uitgeschakeld met inspanning, door te leven met een naar binnen gekeerde blik. De wijzen bestempelen de uitdunning van deze indrukken als verlossing.

269. De vereenzelviging met het lichaam en de zintuigen, die leidt tot een zin voor "ik" en "mijn", moet door de wijzen worden stopgezet door stevig gevestigd te zijn in het Zelf.

270. Ken het meest innerlijke Zelf, de getuige van het intellect en zijn veranderingen, en overwin de idee van het Zelf in het niet-Zelf met behulp van de juiste verandering *(vritti)*in de vorm van *"Ik ben Hem (Soham)".*

271. Verzaak de gewoonte de wegen van de wereld te volgen, verzaak het ikgevoel in het lichaam en geef de studie van boeken op *(die niet leiden tot verlichting)* en bewerkstellig op die manier de vernietiging van de vereenzelviging die u kenmerkt.

272. Want wijsheid komt nooit tot iemand die handelt in overeenstemming met de wereld of tot iemand die belang hecht aan schriftgeleerdheid of tot iemand die wordt misleid door zijn lichaam.

273. De kenners van Dat *(het Absolute)* zeggen dat deze drie sterke begeerten *(de wereld, boeken en het lichaam)* ijzeren boeien zijn aan de benen van degenen die willen ontsnappen uit de gevangenis van samsaara *(zintuiglijkheid).* Wie er bevrijd van is, bereikt de verlossing.

274. De uitstekende geur van agaroe wordt verborgen *(bedorven)* door contact met water enz., maar verschijnt weer als de uiterlijke stank wordt verdreven door wrijving.

275. De zoete geur van het hoogste Zelf is verborgen onder het stof van kwaad veroorzakende begeerten, maar als het wordt verwijderd door wrijving met wijsheid wordt hij even duidelijk als de geur van sandelhout.

276. De begeerte tot Zelfkennis, die werd verduisterd door massa's begeerten betreffende het niet-Zelf, schittert helder uit zichzelf wanneer deze laatste worden vernietigd door standvastige concentratie op het Zelf.

277. In de mate dat de geest naar binnen wordt gekeerd en daar vaststaat, geeft hij uiterlijke begeerten op. Wanneer alle begeerten volledig zijn uitgeblust, wordt de ervaring van het Zelf vrij van hindernissen.

278. Door ononderbroken te verblijven in het Zelf ontstaat er voor de Yogis stilte van de geest *(manonaasha)* en verdwijnen de begeerten. Verdrijf daarom de vereenzelviging met iets anders dan het Zelf.

279. Tamas *(inertie, traagheid)* wordt vernietigd door de twee *(rajas of energie in de vorm van oefening enz. en sattva of evenwicht in de vorm van concentratie, meditatie, dieet enz.),* rajas door sattva en sattva sterft door het zuivere*(nirgoena of het eigenschapsloze Absolute).* Verdrijf daarom uw vereenzelviging met behulp van sattva.

280. Wees onwrikbaar en moedig in de vaste overtuiging dat het praarabdha karma (het resultaat van handelingen uit het verleden dat leidde tot dit leven) het lichaam in stand houdt en span u in om uw vereenzelviging ermee te verdrijven.

281. Verwijder als volgt het niet-Zelf: "Ik ben niet de individuele persoonlijkheid *(jieva).*Ik ben het hoogste Absolute." Ontdoe u van de vereenzelviging ermee, die wordt bewerkstelligd door de kracht van de begeerten.

282. Weet dat uw Zelf het Zelf van alles is met behulp van Schriften *(shroeti),* door redenering en door uw eigen verwerkelijking en verdrijf uw vereenzelviging, zelfs al verschijnt er maar een spoor van.

283. Voor de wijze is er zelfs niet de minste activiteit betreffende eten en uitscheiding. Sta voortdurend vast in het ene Absolute en verdrijf zo uw vereenzelviging.

284. Verwijder uw vereenzelviging en versterk de zin van Zelfheid in het Absolute, door kennis van de gelijkheid van het Absolute en het Zelf, die wordt verklaard met zinnen als Gij zijt Dat *(Tat tvam asi).*

285. Verwijder uw vereenzelviging met grote zorg en een geconcentreerde geest tot het ikgevoel in verband met het lichaam volledig verdwijnt zonder een spoor achter te laten.

286. Verwijder uw vereenzelviging zonder onderbreking, O geleerde, tot het bewustzijn van de individuele persoonlijkheid *(jieva)* en de wereld *(jagat)* als een droom worden.

287. Mediteer in gedachten over het Zelf zonder ook maar de geringste ruimte te geven aan de vergetelheid, die ontstaat uit slaap, wereldlijkheid en zintuiglijke voorwerpen.

288. Houd het lichaam, dat geboren is uit de onzuiverheden van de vader en de moeder en dat zelf bestaat uit vlees en onzuiverheden, op een afstand, zoals men doet met een kastenloze. Wees het Absolute en bereik het doel van uw leven.

289. Zoals de ruimte in een pot oplost in de universele ruimte *(als de pot breekt),* los zo ook het Zelf op in het hoogste Zelf en wees stil, O wijze.

290. Wees zelf het altijd bestaande Absolute dat de zelflichtende basis van alles is en geef het gevoel op dat de wereld echt bestaat en beschouw het lichaam als een met vuil gevulde kruik.

291. Vestig de ik-gedachte, die geworteld is in het lichaam, op het Zelf dat Bewustzijn en eeuwigdurende Zaligheid is, verwijder het subtiele *lichaam (vereenzelvig er u niet mee)* en wees steeds alleen *(onthecht).*

292. In dat Absolute, dat u zelf bent en waarin de wereld wordt weerspiegeld als een stad in een spiegel, daar vindt u het evenwicht van een vervuld leven.

293. Vind de Werkelijkheid, die uw ware aard is, die Bewustzijn, vol van zaligheid en voorbij vorm en activiteit is, en verwerp het onwerkelijke lichaam, zoals een toneelspeler het masker dat hij aflegt.

294. De waargenomen wereld is in alle opzichten onwerkelijk. Ook het ego-gevoel is onwerkelijk, aangezien wordt vastgesteld dat het tijdelijk is. Hoe kan het geloof "Ik weet alles" worden toegeschreven aan het ego enz., die tijdelijk zijn?

295. Dat wat wordt aangeduid met "ik" *(het Zelf)* is de getuige van het ego enz., want er wordt vastgesteld dat het altijd bestaat, zelfs tijdens de slaap. De Schrift *(Kathopanishad I 2.18)* zelf zegt: *"Het is ongeboren en eeuwig."* Dat innerlijke Zelf is verschillend van het grove en het subtiele.

296. De kenner van alle veranderingen van de dingen die veranderen moet zelf eeuwig en onveranderlijk zijn. De onwerkelijkheid van deze twee *(het grofstoffelijke lichaam dat niet wordt waargenomen in de slaap- en de droomtoestand en het subtiele lichaam dat niet wordt waargenomen in de slaaptoestand)* komt telkens weer tot uiting in verbeelding, dromen en de droomloze slaap.

297. Verzaak dus aan uw vereenzelviging met deze klomp vlees en ook met het ego dat eraan gehecht is en dat het intellect zich verbeeldt. Vind vrede in uw Zelf, dat onbegrensd Bewustzijn is en dat in geen enkele van de drie periodes van de tijd *(verleden, heden en toekomst)* kan worden genegeerd.

298. Verzaak aan uw vereenzelviging met familie, afkomst, naam, vorm en status, die verband houden met het grofstoffelijke lichaam. Vereenzelvig u ook niet langer met de eigenschappen van het subtiele lichaam, zoals doenerschap enz., en verblijf in de vorm van onbegrensde zaligheid.

299. Er zijn ook andere hindernissen voor de mens, die de oorzaak van samsaara *(zintuiglijkheid en veranderlijkheid)* zijn. Het ego *(ahamkaara)* is er de wortel en de eerste verandering van.

300. Zolang er enige verbinding bestaat tussen uzelf en het boosaardige ego *(ahamkaara)*kan er in het geheel geen sprake zijn van de verlossing, die uniek is.

301. Wie wordt bevrijd uit de klauwen van het ego ontdekt zijn ware wezen en schittert in zijn natuurlijke smetteloosheid, zoals de maan *(als de eclips verdwijnt),* vol van eeuwigdurende zaligheid.

302. Wanneer dat *(het ego of ahamkaara)* wat voorheen door het niet-begrijpende intellect, onder invloed van onwetendheid, voor het "ik" werd genomen, wordt vernietigd, zonder een spoor achter te laten, dan staat geen enkele hindernis meer in de weg van de zin van gelijkheid van het Absolute en het Zelf.

303. De schat van de zaligheid van het Absolute wordt bewaakt door een machtige en verschrikkelijke slang, ego genoemd, die zich er rond kronkelt met haar drie vurige koppen, die bestaan uit de drie goenas *(sattva, rajas en tamas of evenwicht, energie en inertie).* De held hakt de drie koppen af met het grote zwaard van wijsheid en geniet, als de slang gedood is, van de schat die zaligheid schenkt.

304. Hoe kan men gezond zijn als er zelfs maar een spoor van vergif in het lichaam is? Zo is het ook met het ego in verband met de Yogi.

305. Men verwerkelijkt de hoogste waarheid "Ik ben dit *(het Absolute)*" door volledig het ego te negeren en de verkeerde ideeën te vernietigen die erdoor worden veroorzaakt en door de innerlijke Werkelijkheid te leren onderscheiden.

306. Geef snel uw vereenzelviging met het ego op, dat een verandering *(van onwetendheid)* is en die het Zelf weerspiegelt en u belet erin gevestigd te zijn. Het is door die vereenzelviging dat u, die Bewustzijn-Zaligheid bent, terecht kwam in dit samsaara, dat vol is van het lijden van geboorte, dood en zorgen.

307. Zonder valse vereenzelviging kan er geen samsaara voor u zijn, die altijd bestaat als het Zelf, als eenvormig Bestaan-Bewustzijn, als belichaming van Zaligheid, van een smetteloze luister, nooit anders en volstrekt onveranderlijk.

308. Vernietig daarom dit ego, dat uw vijand is, dat u hindert als een doorn in uw keel, met het grote zwaard van wijsheid *(gnyaana)* en geniet ongehinderd van de zaligheid van het keizerrijk van het Zelf.

309. Keer daarom uw geest van het ego enz. af, geef gehechtheid op, bereik het hoogste, verblijf kalm en onveranderlijk in het Absolute, in de vreugde van de zaligheid van het Zelf.

310. Al is het volledig ontworteld, toch komt dit ego opnieuw tot leven als het in de geest wordt toegelaten, al is het maar een ogenblik, en het schept honderden moeilijkheden, zoals een wolk in het regenseizoen, die wordt aangevoerd door de wind.

311. De vijand ego moet worden overmeesterd en er mag hem geen ogenblik respijt worden gegund door te denken aan zintuiglijke voorwerpen, want dat is de oorzaak van zijn heropleving, zoals water voor een uitgedroogde citroenboom.

312. Alleen hij die het lichaam verwart met het Zelf is onderhevig aan begeerten. Hoe kan men anders het slachtoffer van begeerten zijn? Het denken aan zintuiglijke voorwerpen is daarom de oorzaak van samsaara en van de zin van verschil.

313. Er werd vastgesteld dat de oorzaak zich ontwikkelt als het effect wordt ontwikkeld en dat de oorzaak wordt vernietigd als men het effect vernietigt. Daarom moet men het effect in toom houden.

314. Het effect groeit als de subtiele begeerten *(vaasanaas)* groeien en door de groei van het effect groeien ook de subtiele begeerten. Voor zo iemand vermeerdert het samsaara. Er komt geen einde aan.

315. De zoeker moet deze twee *(begeerte en haar gevolg)* verbranden om de band van samsaara te verbreken. Begeerte stimuleert van binnen uit en veroorzaakt hunkering vanbinnen en activiteit vanbuiten.

316. De begeerte *(neiging)* die groeit door deze twee *(hunkering en activiteit)* versterkt samsaara. Deze drie *(neiging, gedachte en actie)*moeten worden vernietigd door in alle omstandigheden, altijd,

317. overal en op ieder ogenblik alles als het Absolute te zien. Door de begeerte het Absolute te zijn worden deze drie vernietigd.

318. Als actie *(zelfzuchtige activiteiten)* wordt vernietigd, houdt de hunkering op. Dat leidt tot de vernietiging van begeerte *(vaasanaa*). De vernietiging van begeerte is zelf de verlossing. Dat wordt verlossing in dit leven zelf *(jievanmoekti)* genoemd.

319. Verschijnt de begeerte van zichzelf als het Absolute te zien, dan verdwijnen de begeerten *(vaasanaas)* van egoïsme *(ahamkaara)* enz. alle, zoals de diepste duisternis in de dageraad.
320. Na zonsopgang ziet men niet langer de duisternis en haar kwade gevolgen. Zo is er ook geen gebondenheid en zelfs geen spoor van lijden meer als eens de nectar van de zaligheid die niet-twee is werd genoten.

321. Indien er een overschot van praarabdha karma *(gevolg van vorige daden)*is overgebleven, moet u uw tijd doorbrengen in uiterlijke en innerlijke concentratie, door de zintuiglijke voorwerpen te doen verdwijnen *(met de methode: "Dat is niet het Zelf, dit is niet het Zelf enz.")* en door te mediteren over de Werkelijkheid, die een belichaming van zaligheid is.

322. Men mag zich nooit schuldig maken aan onachtzaamheid in verband met het vaststaan in het Absolute *(Brahmanishthaa).* Bhagavaan Sanatkoemaara*(de zoon van Brahmaa, de schepper, zelf, dat wil zeggen een heel hoge autoriteit)* sprak over onachtzaamheid als de dood.

323. Er is geen groter gevaar voor de wijze dan onachtzaamheid. Daaruit komt begoocheling voort. Daaruit ontstaat het ego *(ahamkaara)* en daaruit volgen gebondenheid en lijden.

324. Vergetelheid treft zelfs een wijze die, door de defecten van het intellect, hunkert naar zintuiglijke voorwerpen, zoals een minnaar *(alles vergeet)* door zijn beminde.

325. Zoals kroos dat werd verwijderd *(met de hand*) niet lang wegblijft, maar het water snel opnieuw bedekt, zo bedekt ook de begoocheling *(maayaa)* een mens, hoe wijs ook, indien zijn zinnen naar buiten zijn gericht.

326. Als de geest ook maar in het minste afdwaalt van zijn ideaal *(het Absolute)* en naar buiten wordt gericht, valt hij voortdurend, zoals een bal die men door onoplettendheid heeft laten vallen op een trap.

327. De geest die gehecht is aan zintuiglijke voorwerpen denkt aan hun eigenschappen. Door dit intense denken ontstaat begeerte en uit begeerte komt handeling voort.

328. Daardoor wijkt een mens af van zijn werkelijke aard. Door zo af te wijken, komt hij ten val. Wie gevallen is, gaat ten onder en er is voor hem dan geen opstaan meer.

329. Voor een mens met onderscheidingsvermogen en een kenner van het Absolute is er geen andere dood dan onachtzaamheid in verband met concentratie *(op het Absolute).* Maar wie in diepe concentratie is, bereikt succes. Concentreer dus zorgvuldig uw geest *(op het Absolute).*

330. Wie alleen blijft in dit leven *(verzonken is in eenheid),* blijft ook alleen nadat het lichaam werd afgelegd. De Yajoeshshroeti *(Taittirieyopanishad II 7 in de Yajoer Veda)* voorspelt angst voor iemand, die ook maar het geringste verschil ziet.

331. Wanneer de wijze mens ooit maar het geringste verschil ziet in het oneindige Absolute, dan wordt dat verschil, dat hij door onachtzaamheid ziet, een bron van angst.

332. Wie zich vereenzelvigt met waargenomen voorwerpen, die worden geloochend door de shroetis *(de Vedas),* de smritis *(de overlevering)* en honderden redeneringen, ervaart lijden, want zoals een dief heeft hij zich schuldig gemaakt aan een verboden activiteit.

333. Wie onwankelbaar vaststaat in waarheid wordt bevrijd en bereikt de eeuwige grootheid van het Zelf. Maar wie verslaafd is aan onwaarheid gaat ten onder. Dit ziet men in het geval van iemand die een dief is en iemand die geen dief is *(als het onderzoek van de politie aantoont dat iemand geen dief is wordt hij vrij gelaten).*

334. De verzaker *(sannyaasin)* verzaakt aan alle gedachten over het onwerkelijke *(asat),* dat de oorzaak van gebondenheid is en staat vast in contemplatie op het Zelf in de vorm van *"Ik ben Dit (het Absolute)".* Want standvastige contemplatie op het Absolute brengt de zaligheid van Zelfverwerkelijking en verdrijft het intense lijden van onwetendheid *(avidyaa).*

335. Gehechtheid aan uiterlijke voorwerpen doet steeds meer haar vruchten in de vorm van negatieve neigingen vermeerderen. Daarom vermijden wijzen, die dit weten, alles wat uiterlijk is en verdiepen zich steeds in meditatie over het Zelf.

336. Wanneer het uiterlijke onder controle is, wordt de geest vredevol. Een vredevolle geest ziet het hoogste Zelf. Wanneer dit een feit geworden is, worden de banden van samsaara doorgesneden. Uiterlijke controle is dus de drempel naar verlossing.

337. Kan men zich voorstellen dat een geleerd mens, die het onderscheid kent tussen het werkelijke en het onwerkelijke, die in de autoriteit van de Schriften gelooft, die geschikt is om het hoogste Zelf te verwerkelijken, die de verlossing zoekt, als een kind geneigd zal zijn tot het onwerkelijke, dat tot zijn ondergang leidt?

338. Iemand die gehecht is aan het lichaam enz. is niet verlost. Iemand die verlost is, is niet gehecht aan het lichaam enz. Iemand die slaapt is niet wakker en iemand die wakker is slaapt niet. Beide toestanden zijn onverenigbaar.

339. Hij is vrij die zijn Zelf ziet als wijsheid in wezen, als basis van alles wat beweegt en niet beweegt en van alles wat innerlijk en uiterlijk is, wie alle begrenzingen opgeeft en verblijft als het onbegrensde, absolute Zelf.

340. Er is geen ander middel tot verlossing van gebondenheid dan zich te vereenzelvigen met het hele heelal. Deze vereenzelviging ontstaat na verwerping van de waargenomen wereld door voortdurend gevestigd te zijn in het Zelf.

341. Hoe is de uitsluiting van de waargenomen wereld mogelijk voor iemand die zich vereenzelvigt met het lichaam, iemand wiens geest gevestigd is op uiterlijke voorwerpen en die daarnaar handelt? Het is mogelijk met grote inspanning voor de zieners van de waarheid, die, zaligheid begerend, hebben verzaakt aan alle daden in verband met zintuiglijke voorwerpen en die altijd gevestigd zijn in het Absolute.

342. De Schrift *(Brihadaaranyaka IV 4.23)* die begint met *"Shaanto daanta" (kalm, zelfbeheerst)*schrijft aan de sannyaasin *(verzaker),* die de daad van het aanhoren *(van de teksten van de Schrift)* heeft gesteld, samaadhi *(diepe meditatie)* voor om zijn vereenzelviging met het heelal te verwerkelijken.

343. Zelfs geleerde mensen *(pandits)* kunnen het ego *(ahamkaara)* niet snel vernietigen, nadat het sterk geworden is, tenzij ze standvastig en onwankelbaar gevestigd zijn in nirvikalpa samaadhi *(hoogste staat van bovenbewustzijn).*Want de begeerten *(vaasanaas)* worden op verscheidene manieren veroorzaakt *(zijn het gevolg van vele levens).*

344. Geholpen door de versluierende kracht *(aavarana shakti)* verbindt de projecterende kracht *(vikshepa shakti)* een mens met het ego-gevoel *(ahamkaara)* en misleidt hem met de eigenschappen van het ego.

345. Zonder de volledige verwijdering van de versluierende kracht is het moeilijk de projecterende kracht te overwinnen. Die versluierende kracht *(die het Zelf verbergt)* wordt vanzelf vernietigd wanneer de Ziener en het geziene even duidelijk van elkaar worden onderscheiden als melk en water. Niets staat deze overwinning in de weg als er geen rusten is *(van de geest)* op de onwerkelijke dingen *(van de wereld).*

346. Volmaakt onderscheidingsvermogen *(viveka)* is de vrucht van het heldere begrip dat het onderscheid maakt tussen het wezen van de Ziener en het geziene. Het verbreekt dan de banden van de door illusie *(maayaa)* geschapen begoocheling. Daaruit komt de verlossing voort. Er is dan geen gebondenheid in samsaara meer.

347. Want het vuur van de kennis van de eenheid van het Absolute *(Brahman)* en de individuele ziel *(jieva)* vernietigt volledig het woud van onwetendheid. En wat blijft er over van het zaad van samsaara als de zin van die eenheid eenmaal werd bereikt?

348. Door een voorwerp juist te begrijpen, verdwijnt de sluier die het verbergt, namelijk valse kennis *(mithyaagnyaana)* van het voorwerp. Zo wordt ook het lijden verdreven dat het gevolg is van verkeerde projectie.

349. Deze drie *(het verdwijnen van de sluier, de vernietiging van de illusie en het verdwijnen van het lijden)* worden waargenomen in het geval van het touw wanneer men de ware aard ervan heeft ingezien *(nadat men eerst dacht dat het een slang was).*De wijze moet dus de ware aard van de dingen kennen om hun banden te verbreken.

350. Zoals ijzer zich verenigt met vuur *(zich manifesteert als vuur als het wordt verhit),* zo manifesteert het intellect zich door de aanwezigheid van het Absolute, als de kenner enz. *(kenner, kennis, gekende).* Als gevolg hiervan worden deze drie ten onrechte waargenomen in begoochelingen, dromen en inbeelding.

351. Om die reden zijn alle veranderingen van de natuur *(prakriti),* van het ego *(ahamkaara)* tot en met het lichaam en alle zintuigen, ieder ogenblik onderhevig aan verandering. Maar dit Zelf ontstaat niet, wordt niet vernietigd en wordt nooit verschillend *(verandert nooit).*

352. Het hoogste Zelf is eeuwig, niet-twee en onbegrensd Bewustzijn. Het is altijd gelijkvormig. Het is de getuige van het intellect enz. Het verschilt van het grove en het subtiele. Het is de diepere zin van het woord "ik". Het is het meest innerlijke Zelf. Het is één eeuwige massa van zaligheid.

353. Door op die manier het onderscheid te maken tussen het werkelijke en het onwerkelijke en door de waarheid te bevestigen met het inzicht van zijn eigen ervaring, wetend dat het Zelf in wezen oneindig Bewustzijn is, en bevrijd van het niet-Zelf, vindt de wijze de vrede in zichzelf.

354. Wanneer het Zelf dat niet-twee is wordt ervaren in nirvikalpa samaadhi *(hoogste vorm van bovenbewustzijn)* wordt in het hart de knoop van onwetendheid volledig losgemaakt

355. Inbeeldingen zoals "ik, "u" en "dit" ontstaan in het eigenschapsloze hoogste Zelf, dat niet-twee is, tengevolge van de defecten van het intellect. Wanneer dit *(hoogste Zelf)* schittert in samaadhi verdwijnen al deze wanbegrippen door de verwerkelijking van de waarheid van het Absolute.

356. Kalm, zelfbeheerst, volstrekt teruggetrokken uit zintuiglijkheid, geduldig alles dragend, altijd samaadhi beoefenend, ervaart de sannyaasin *(verzaker)*zijn eenheid met alles. Daardoor vernietigt hij volledig de uit de duisternis van onwetendheid ontstane ideeën en verblijft hij, vrij van handeling en onveranderlijk, in de zaligheid van het Absolute.

357. Alleen zij worden bevrijd van de banden van samsaara die het uiterlijke oor enz., hun geest en hun ego versmelten met het Zelf, dat in wezen Bewustzijn *(chit)*is, en niet de anderen die zich alleen maar verdiepen in tweedehandse woorden.

358. Door vereenzelviging met begrenzingen *(oepaadhis)* worden we verschillend. Maar wanneer de begrenzingen worden verwijderd is men alleen *(vrij van dualiteit).* Om die reden is de wijze altijd verzonken in nirvikalpa samaadhi, om de begrenzingen uit te schakelen.

359. Een mens die zich intens concentreert op het Werkelijke wordt het Werkelijke. De kietaka wordt de zwarte bij door aan een zwarte bij te denken (kietaka: klein insect dat uit angst de vorm aanneemt van de zwarte bij die hem aanvalt).

360. Zoals dat insect alle gehechtheid aan andere activiteiten opgeeft en door altijd aan de bij te denken de bij zelf wordt, zo bereikt ook de Yogi, door te mediteren over de Waarheid van het hoogste Zelf, die Waarheid.

361. De Waarheid die het hoogste Zelf is, is heel subtiel. Ze kan niet worden begrepen door een grove, naar buiten gerichte geest, maar is slechts toegankelijk in samaadhi voor grote mensen met een zuiver intellect, wat slechts mogelijk is als de geest zelf heel subtiel is.

362. Zoals goud dat wordt verhit in het vuur zijn onzuiverheden opgeeft en zijn eigen luisterrijke natuur bereikt, zo laat ook de geest zijn onzuiverheden van sattva, rajas en tamas *(de drie goenas; evenwicht, energie, inertie)* los, en bereikt de werkelijkheid van het Absolute.

363. Wanneer de geest aldus werd gezuiverd door voortdurende oefening versmelt hij met het Absolute en ontstaat de samaadhi die vrij is van vikalpa *(inbeelding, rusteloosheid van de geest; nirvikalpa samaadhi),* waarin de nectar van de zaligheid die niet-twee is wordt ervaren.

364. Door deze samaadhi worden de knopen *(granthis)* van alle begeerten *(vaasanaas)*en karmas *(handelingen en vruchten van handelingen)* losgemaakt. Altijd manifesteert zich dan innerlijk en uiterlijk en zonder inspanning uw ware aard.

365. Overweging *(manana)* is honderd keer beter dan horen *(shravana: luisteren naar de Schriften).* Meditatie *(nididhyaasana)* is honderdduizend keer beter dan overweging. Nirvikalpa samaadhi is oneindig veel beter.366. De Waarheid die het Absolute is, wordt waarlijk verwerkelijkt door nirvikalpa samaadhi en door geen enkele andere methode, want dan wordt ze door de onstandvastigheid van de geest verward met andere veranderingen.

367. Blijf dus in samaadhi met uw zintuigen onder controle en met een rustige naar binnen gekeerde geest. Vernietig de duisternis van de beginloze onwetendheid door verwerkelijking van uw eenheid met het Absolute.

368. Het eerste middel tot Yoga is beheersing van de spraak, dan niet meer aanvaarden dan men echt nodig heeft, afwezigheid van begeerten, vrijheid van karmas *(zelfzuchtige activiteit)* en altijd verblijven in eenzaamheid.

369. Eenzaamheid bevordert de beheersing van de zintuigen. Beheersing van de zintuigen helpt de geest te beheersen. Door beheersing van de geest wordt egoïsme vernietigd. Dit schenkt de Yogi ononderbroken verwerkelijking van de zaligheid van het Absolute. Daarom streeft de wijze naar beheersing van de geest.

370. Trek de spraak terug *(en alle andere zintuigen)* in de geest *(manas*). Trek de geest terug in het intellect. Trek het intellect terug in de getuige *(saakshie)* van het intellect. En trek die terug in de oneindige volheid van het Zelf en vind de hoogste vrede.

371. De geest van de Yogi verandert naarmate hij zich vereenzelvigt met de verscheidene begrenzingen *(oepaadhis),* zoals het lichaam, de praana *(levenskracht),* de zintuigen, het intellect enz.

372. Wanneer de geest volledig teruggetrokken is van deze, ziet men dat hij verzonken is in de ervaring van de hoogste zaligheid.

373. De man van onthechting bezit zowel innerlijke als uiterlijke onthechting. Voor verlossing geeft hij zowel innerlijke als uiterlijke gehechtheid op.

374. De onthechte alleen, die stevig gevestigd is in het Absolute, kan de uiterlijke gehechtheid aan zintuiglijke voorwerpen en ook de innerlijke gehechtheid aan het ego enz. opgeven.

375. O geleerde, zie onthechting *(vairaagya)* en begrip *(bodha)* als de vleugels van een vogel. Het opstijgen naar de hogere regionen van het paleis van de verlossing is onmogelijk zonder die twee.

376. Alleen hij die een intense onthechting bezit kan in samaadhi gaan. Slechts hij die in samaadhi is, heeft een onwankelbare ervaring van het Absolute. Slechts hij die zo'n ervaring van de Waarheid heeft, wordt verlost van gebondenheid. En alleen hij die aldus werd bevrijd, ervaart de eeuwige zaligheid.

377. Voor een zelfbeheerst iemand zie ik niets wat een grotere zaligheid kan geven dan onthechting. Samen met de verwerkelijking van het zuivere Zelf leidt het tot opperheerschappij en absolute onafhankelijkheid. Dit is de poort naar de altijddurende staat van eeuwige zaligheid. Wees dus, in uw eigen belang, innerlijk en uiterlijk onthecht en vestig uw geest op het eeuwige Zelf.

378. Snijd uw begeerten naar zintuiglijke voorwerpen door, want ze zijn als vergif. Zij zelf zijn de poort naar de dood. Houd alle *(zelfzuchtige)* daden op een afstand en geef uw gehechtheid aan afkomst, familie en

status op. Verzaak aan de zin van Zelfheid in het lichaam enz., die niet werkelijk zijn. Wees vervuld van Zelfbewustzijn, want, waarlijk, u bent de Ziener, het zuivere hoogste Absolute dat niet-twee is.

379. Vestig uw geest standvastig op het doel dat het Absolute is, houd de uiterlijke zintuigen in hun respectieve centra, houd het lichaam onbeweeglijk, zonder te denken aan zijn instandhouding, ontdek de gelijkheid van het Absolute en het Zelf en verwerkelijk uw eenheid ermee in de oneindige uitzetting van uw geest en drink in uw Zelf de nectar van de verwerkelijking van het Absolute. Hoe kunnen ijdele begoochelingen u dan deren?

380. Geef alle gedachten aan het niet-Zelf op, want het is kwaad en veroorzaakt lijden. Denk aan het Zelf, want het is absolute zaligheid en leidt tot verlossing.

381. Dit *(Zelf)*is zelflichtend, de getuige van alles en schittert altijd in de vignyaana kosha*(het intellect).* Vestig uw geest op dat wat verschilt van het onwerkelijke en verwerkelijk het als uw eigen Zelf.

382. Dit moet men verwerkelijken als zijn eigen ware aard en er voortdurend aan denken met uitsluiting van alle andere gedachten.

383. Versterk uw zin van Zelfheid hier *(in het Absolute)* en geef het op in het ego enz.; wees er even onverschillig voor als voor een pot of een stuk stof.

384. Vestig de geest*(antahkarana: innerlijk instrument)* op uw ware aard, de getuige, die in wezen Bewustzijn is, breng hem geleidelijk in de staat van onbeweeglijkheid en verblijf voortdurend in de volheid van het oneindige Zelf.

385. Zie het Zelf eindeloos als het uitspansel, vrij van alle begrenzingen, namelijk het lichaam, de zintuigen, de praanas *(levensenergieën),* de geest en het ego, alle scheppingen van de eigen onwetendheid.

386. Zonder de duizenden begrenzingen zoals een pot, een kruik, een korenschuur, een naald enz., is de ruimte één en niet verschillend. Zo is ook het hoogste Zelf waarlijk één, als het ontdaan is van egoïsme enz.
387. Alle begrenzingen, van Brahmaa *(de schepper)* tot de nietigste worm, zijn onwerkelijk. Daarom moet men zijn eigen Zelf verwerkelijken als het ene en enige beginsel.

388. Als men tengevolge van een begoocheling een ding voor iets anders neemt *(zoals bij voorbeeld een touw voor een slang),* dan blijkt dat dat ding, als men het juiste onderscheid maakt, zichzelf en niet iets anders is. Verdwijnt de begoocheling, dan verdwijnt ook de slang, die men tengevolge van de begoocheling zag, en verschijnt het touw als de waarheid. Zo is ook de wereld in werkelijkheid het Zelf.

389. Het Zelf is Brahmaa *(de schepper).* Het Zelf is Vishnoe *(de instandhouder).*Het Zelf is Indra *(god van de geest).* Het Zelf is Siva *(de vernietiger).* Het Zelf is dit heelal. Niets dan het Zelf bestaat.

390. Het Zelf is vanbinnen. Het Zelf is vanbuiten. Het Zelf is vooraan. Het Zelf is achteraan. Het Zelf is in het zuiden. Het Zelf is in het noorden. Het Zelf is boven en ook beneden.

391. Zoals de golf, de draaikolk en de druppel in wezen alleen maar water zijn, zo is dit alles, van het lichaam tot het ego, alleen maar Bewustzijn *(chit).* Dit alles is eenvormig, zuiver Bewustzijn.

392. Dit gehele heelal, dat wordt gekend met de spraak en de geest, is niets dan Zijn *(sat).*Er is niets dan dit Zijn voor iemand die ver voorbij de grenzen van de Natuur*(prakriti)* staat. Verschillen de pot, de kruik, de fles enz. van de klei waarvan ze zijn gemaakt? Slechts de misleide mens, dronken van de wijn van begoocheling *(maayaa),* spreekt in begrippen van "ik" en "u".

393. De tekst*(Chhaandogya VI 21.1) "Waar men niets anders ziet",* enz. spreekt met een reeks van werkwoorden *(niets anders ziet, hoort, kent)* over de afwezigheid van dualiteit, om valse vereenzelvigingen te verdrijven.

394. Dit op zichzelf bestaande hoogste Absolute is zuiver als het uitspansel, onveranderlijk, eindeloos, onbeweeglijk, niet onderhevig aan verandering, zonder vanbinnen en vanbuiten, altijd één en niet-twee. Wat moet er meer worden gekend?

395. Welk nut heeft het hierover uit te weiden? De individuele ziel *(jieva)* zelf is alleen maar het Absolute. De hele wereld tot het kleinste atoom toe is het Absolute. De Schrift *(shroeti)* beschrijft het Absolute als één-zonder-tweede *(weergaloos).*Het is een onweerlegbaar feit dat verlichte mensen die hun identiteit met het Absolute kennen en alle uiterlijke gehechtheid hebben opgegeven altijd leven in tastbare eenheid met het Absolute als Bestaan-Bewustzijn-Zaligheid *(Satchidaananda)*

396. Vernietig de begeerte die in dit grove, zeer onzuivere lichaam wordt opgewekt door het ik-gevoel. Doe daarna met kracht hetzelfde met het subtiele lichaam, dat zoals lucht onzichtbaar is. Verwerkelijk uzelf als de altijd zalige, waarover wordt gesproken in de Vedas en verblijf als het Absolute.

397. Zolang een mens zichzelf ziet als dit lichaam, dat niet meer is dan een lijk, is hij onzuiver en heeft hij te lijden van vijanden als geboorte, dood, ziekte en hel. Maar zodra hij inziet dat hij het zuivere Zelf is, voorspoedig van vorm en onbeweeglijk, wordt hij waarlijk vrij van dit lijden. Dit verkondigen ook de Schriften *(shroeti).*

398. Door alle onzuivere kenmerken te verwijderen waarmee het Zelf wordt vereenzelvigd, verblijft men als het hoogste Absolute, dat eindeloos, niet-twee en zonder actie is.

399. Wanneer de functies van de geest *(chitta vrittis)* versmelten met het hoogste Zelf of het Absolute wordt niets van deze zintuiglijke wereld waargenomen. Wat ervan overblijft is slechts een kwestie van zinloze woorden.

400. In die ene Werkelijkheid is het heelal slechts een schim. Hoe kan er verscheidenheid bestaan in Dat wat onveranderlijk, vormloos en zonder delen is?

401. Hoe kan er verschil bestaan in de ene Werkelijkheid, die vrij is van de verscheidenheid van ziener, zien en geziene, die onveranderlijk, vormloos en zonder delen is?

402. Hoe kan er enig verschil bestaan in die ene Werkelijkheid, die van een onovertroffen volheid is, zoals de oceaan na de zondvloed en die onveranderlijk, vormloos en zonder delen is?

403. Hoe kan er verschil bestaan wanneer de oorzaak van de begoocheling verdwijnt, zoals de duisternis voor het licht, in de hoogste Werkelijkheid, die zonder weerga en zonder delen is?

404. Hoe kan men spreken van verschil in de hoogste Werkelijkheid, die één en eenvormig is? Wie heeft ooit verschil ervaren in de diepe droomloze slaap, die wordt gekenmerkt door zuivere zaligheid?

405. Als de hoogste Waarheid schittert, blijkt dat het heelal niet bestaat in het onveranderlijke Absolute, dat in wezen Zijn is. In geen enkele van de drie periodes van de tijd*(verleden, heden, toekomst)* bestaat de slang die men in een touw ziet, evenmin als er waterdruppels zijn in een luchtspiegeling.

406. De Schriften *(shroeti)*verklaren dat deze dualiteit slechts een begoocheling is, die wordt veroorzaakt door maayaa *(illusie).* De uiteindelijke Waarheid is niet-twee *(advaita).*Dit wordt ervaren in de droomloze slaap.

407. De wijzen weten dat iets wat wordt gezien in iets anders daaraan gelijk is, zoals in het geval van het touw dat verschijnt als een slang. Het schijnbare verschil is slechts gebaseerd op een vergissing.

408. De geest *(chitta)*is de bron van deze zin voor verschil, dat er niet is wanneer de geest er niet is *(niet functioneert).* Concentreer daarom uw geest op het meest innerlijke, hoogste Zelf.

409. In samaadhi vindt de wijze mens in zijn hart het oneindige, alvolle Absolute, dat niet kan worden bepaald, dat in wezen eeuwige kennis en absolute zaligheid is, dat weergaloos, voorbij alle grenzen, altijd vrij, begeerteloos en als het uitspansel ondeelbaar en absoluut is.

410. In samaadhi vindt de wijze mens in zijn hart het oneindige, alvolle Absolute, dat reikt voorbij de ideeën van oorzaak en gevolg, dat onveranderlijk van aard, weergaloos en ondenkbaar is, dat voorbij het bereik van alle bewijsvoering ligt, dat wordt bevestigd door de woorden van de Vedas en dat wordt waargenomen in de verwerkelijking van de wijzen.

411. In samaadhi vindt de wijze mens in zijn hart het oneindige, alvolle Absolute, dat onvergankelijk en onsterfelijk is, dat vrij is van de smetten van onwetendheid en haar effecten, dat onbeweeglijk is als een oneindige massa water en dat naamloos, eigenschapsloos, eeuwig, altijd gelijk en één is.

412. Zie duidelijk uw Zelf in zijn wezenlijke werkelijkheid, die van een oneindige luister is, met uw geest standvastig gevestigd in rust; snijd de banden door die bestaan uit de indrukken van vele begeerten en maak uw geboorte als mens vruchtbaar.

413. Mediteer over het Zelf, dat in u is *(als uw eigen wezen),* als vrij van alle begrenzingen, als Bestaan-Bewustzijn-Zaligheid en als niet-twee en geboorte en dood zullen u niet langer raken.

414. Door zijn verwerkelijking van het aldoordringende Bewustzijn hecht de wijze *(mahaatmaa: groot Zelf)* zich nooit meer aan het lichaam, dat slechts een verschijnsel is als de schaduw van een man en dat hij heeft afgelegd als een lijk *(hij vereenzelvigt er zich niet mee).*

415. Verwerkelijk uw ware aard als eeuwig, zuiver, intelligent en vol van zaligheid en werp dit lichaam ver van u af als een niet-intelligente, onzuivere begrenzing. Denk er niet meer aan, want braaksel roept slechts afkeer op als men eraan denkt.

416. De waarlijk wijze mens blijft standvastig gevestigd in het eeuwige, zuivere en intelligente Zelf, nadat hij dit lichaam, met zijn oorzaak en al, in het vuur van het onveranderlijke Absolute heeft geworpen, dat het eeuwig bestaande Zelf is.

417. De kenner van de Waarheid geeft er niet om of dit lichaam, dat werd gevormd door praarabdha karmas *(daden uit vorige levens),* valt of staat, zoals de guirlande rond de nek van een koe *(die er onverschillig voor is),* want zijn geest staat vast in het Absolute, dat in wezen zaligheid is.

418. Om welke reden en gedreven door welke begeerte zou de kenner van de Waarheid het lichaam koesteren, nadat hij heeft ingezien dat het alzalige, oneindige Zelf zijn ware aard is?

419. De Yogi die de volmaaktheid bereikt en die een bevrijde in dit leven *(jievanmoekta)* is, verwerft als resultaat dat hij in zijn geest de eeuwige zaligheid geniet, zowel innerlijk als uiterlijk.

420. De vrucht van onthechting is kennis. De vrucht van kennis is bevrijding van zintuiglijkheid. Dit leidt tot de ervaring van de zaligheid van het Zelf. Hieruit vloeit vrede voort.

421. Niet-activiteit*(nivritti),* absolute voldaanheid, weergaloze zaligheid, afwezigheid van spijt over zichtbaar lijden *(dat het gevolg is van karma; onzichtbaar lijden: wat nog moet komen),* deze vormen de uitmuntende vrucht van kennis.

422. Hoe kan een man die verscheidene laakbare daden stelde nog hetzelfde doen nadat hij onderscheidingsvermogen verwierf?

423. Het resultaat van kennis is dat men zich afkeert van het onwerkelijke. Gehechtheid is het resultaat van onwetendheid. Het is zoals het onderscheid tussen kennis en onwetendheid in het geval van een luchtspiegeling. Welk ander tastbaar resultaat zouden de kenners van het Absolute anders verwerven?

424. Als de knoop van onwetendheid in het hart *(agnyaana hridaya granthi)* volledig werd doorgesneden, wat kan de wijze mens, die geen begeerten te bevredigen heeft, dan aanzetten tot handeling?

425. Dat de zintuiglijke voorwerpen geen begeerten meer oproepen, is het toppunt van onthechting. Het toppunt van kennis is de afwezigheid van alle ikgevoel. Het toppunt van terugtrekking *(oeparati)* werd bereikt als de stopgezette functies van de geest *(vrittis)* niet opnieuw ontspringen.

426. Door zijn altijd versmolten zijn met het Absolute, bevrijd van alle werkelijkheidszin betreffende uiterlijke zintuiglijke voorwerpen, slechts etend voor de instandhouding van het lichaam wat hem door anderen wordt gegeven, zoals een slaper of een kind, deze wereld ziend als hij ermee wordt geconfronteerd als een droom, zo'n man is de genieter van de vruchten van eindeloze verdiensten en hij alleen is gezegend en moet worden vereerd op deze wereld.

427. Die verzaker staat vast in verlichting die, met zijn geest alleen versmolten met het Absolute, eeuwige zaligheid geniet en die onveranderlijk en vrij van alle activiteit is.

428. Die mentale verandering die alleen de gelijkheid van het Absolute en het Zelf kent, gezuiverd van alle begrenzingen, vrij van dualiteit en zichzelf alleen ziend als Zuivere Intelligentie, wordt verlichting genoemd. Hij wiens bewustzijn standvastig is, wordt een man van standvastige verlichting genoemd.

429. Hij wiens verlichting standvastig is, die voortdurend zaligheid kent en voor wie de wereld als een vergeten ding is, wordt in dit leven zelf beschouwd als een bevrijde wijze.

430. Hij die, al is zijn geest versmolten met het Absolute, toch waakzaam is, al is hij terzelfder tijd vrij van de kenmerken van de waaktoestand, en wiens bewustzijn vrij van begeerten is, wordt aanvaard als een bevrijde wijze in dit leven zelf.

431. Hij wiens zorgen betreffende dit samsaara *(zintuiglijk heelal*) gestild zijn, die, al heeft hij een uit delen bestaand lichaam, toch zonder delen is en wiens geest vrij is van angst, wordt aanvaard als een bevrijde wijze in dit leven zelf.

432. De afwezigheid van de ideeën van "ik" en "mijn", zelfs in dit aanwezige lichaam dat volgt als een schaduw, is een kenmerk van de in dit leven bevrijde wijze.

433. Het kenmerk van een in dit leven bevrijde wijze is niet denken aan wat voorbij is, niet tobben over wat komen moet en onverschilligheid voor het heden.

434. Het kenmerk van een in dit leven bevrijde wijze is de gelijke blik waarmee hij het doen en laten van de wereld ziet, dat van nature verscheiden is en goede en slechte eigenschappen heeft.

435. Het kenmerk van een in dit leven bevrijde wijze is dat hij zonder verandering blijft in aangename en pijnlijke omstandigheden, omdat hij alles ziet met een gelijke blik.

436. Het kenmerk van een in dit leven bevrijde wijze is dat hij zich niet bewust is van innerlijk en uiterlijk, omdat zijn geest altijd verdiept is in de ervaring van de zaligheid van het Absolute.

437. Hij wordt een in dit leven bevrijde wijze genoemd die vrij is van de zin van "ik" en "mijn" in handelingen van het lichaam, zijn zintuigen enz. en die onverschillig voor hen blijft.

438. Hij wordt een in dit leven bevrijde wijze genoemd die de absoluutheid van zijn Zelf verwerkelijkte op basis van de Schriften *(shroeti)* en die *(daardoor)*werd bevrijd van de banden van samsaara *(zintuiglijk heelal).*

439. Hij wordt een in dit leven bevrijde wijze genoemd in wie in het lichaam, zijn zintuigen enz. de zin van "ik" en de zin van "dit" in andere dingen niet opkomt.

440. Hij wordt een in dit leven bevrijde wijze genoemd die zich nooit bewust is van verschil tussen het innerlijke Zelf en het Absolute en tussen het Absolute en de wereld.

441. Hij wordt een in dit leven bevrijde wijze genoemd die gelijk is of zijn lichaam nu wordt vereerd door de goeden of gekweld door de boosaardigen.

442. Die verzaker wordt een in dit leven bevrijde wijze genoemd in wie de zintuiglijke voorwerpen, hem door anderen aangereikt, versmelten door zijn gelijkheid met het zuivere Absolute, zoals rivieren in de zee, en geen verandering veroorzaken.

443. Voor iemand die de waarheid van het Absolute heeft verwerkelijkt is er geen samsaara *(gehechtheid aan zintuiglijke voorwerpen)* meer zoals voordien. Is er dat wel, dan heeft hij het Absolute niet verwerkelijkt, maar is hij een extrovert iemand.

444. Als wordt beweerd dat de kenner van het Absolute nog gehecht is aan zintuiglijke voorwerpen door de kracht van zijn oude begeerten *(vaasanaas),* dan is dat niet zo, want de begeerte wordt zwak door de verwerkelijking van zijn gelijkheid met het Absolute.

445. Zelfs de geest van iemand met extreme wellustgevoelens wordt ingetoomd in de aanwezigheid van zijn moeder. Dat is ook het geval met mensen die de eindeloze zaligheid van het Absolute genieten *(ze hebben geen wereldse neigingen meer).*

446. Van iemand die meditatie beoefent, stelt men vast dat hij uiterlijke waarnemingen heeft. De Schrift *(shroeti)* spreekt over praarabdha *(karma uit vorig leven)*in het geval van zo iemand en we kunnen dit afleiden uit eigenlijk waargenomen resultaten.

447. Men zegt dat praarabdha blijft bestaan zolang er waarneming is van geluk en dergelijke. Ieder resultaat wordt voorafgegaan door een actie, en nergens ziet men een effect zonder een voorafgaande actie.

448. Zoals activiteiten in een droom verdwijnen bij het ontwaken, zo worden ook alle opgestapelde acties uit honderdduizenden cyclussen *(sanchita karma)*uitgewist door het dagen van de kennis "Ik ben het Absolute".

449. Kunnen de goede daden of de verschrikkelijke zonden die een man beging in de droomtoestand hem naar de hemel of de hel leiden als hij ontwaakt uit de slaap?

450. Het Zelf verwerkelijkend, dat ongehecht en onverschillig als het uitspansel is, wordt de verzaker niet in het minst geraakt door toekomstige activiteiten.

451. De ruimte in de kruik wordt niet bezoedeld door de geur van de likeur erin. Zo wordt ook het Zelf niet aangetast door de kenmerken van de begrenzing waarmee het verbonden is.

452. Het werk dat aan dit lichaam vorm gaf *(karma)* voor het dagen van kennis *(gnyaana)*wordt niet vernietigd door die kennis zonder dat het zijn vruchten heeft afgeworpen, zoals een pijl die werd afgeschoten op een doel.

453. De pijl die wordt afgeschoten op een doel waarvan men denkt dat het een tijger is, valt niet stil als men tot de vaststelling komt dat het een koe is, maar hij doorboort zijn doel met grote kracht.

454. Praarabdha *(het karma dat in dit leven wordt uitgewerkt)* is zeer sterk; ook voor de wijze wordt het slechts beëindigd door de ervaring van de vruchten ervan, maar sanchita *(alle opgestapelde karma)* en aagaami *(karma dat nu wordt gevormd)* worden vernietigd in het vuur van de volmaakte kennis *(gnyaana).*Maar geen van de drie raken degenen die de gelijkheid van het Absolute en het Zelf zien en die altijd van deze idee doordrongen zijn. Ze zijn waarlijk het eigenschapsloze Absolute.

455. Voor de wijze die in zijn eigen Zelf leeft, het Ene zonder weerga, zonder zich te vereenzelvigen met de begrenzingen, is de kwestie van praarabdha betekenisloos, zoals er voor een man die ontwaakte uit een droom geen verband is met de voorwerpen die hij in die droom waarnam.

456. Een man die ontwaakte uit de slaap heeft geen idee van "ik" en "mijn" betreffende zijn droomlichaam en de droomvoorwerpen in verband met dat lichaam, maar hij is helemaal zichzelf.

457. Hij voelt geen begeerte om de werkelijkheid van de onwerkelijke voorwerpen die hij in de droom zag te bevestigen, noch handelt hij ernaar. Als hij zich toch nog aan deze onwerkelijke voorwerpen hecht, betekent dat gewoon dat hij nog niet helemaal wakker is.

458. Zo ook leeft hij, die versmolten is met het Absolute, vereenzelvigd met die eeuwige werkelijkheid en ziet hij anders niets. Zoals iemand zich de voorwerpen uit een droom herinnert, zo herinnert de Zelfverwerkelijkte zich activiteiten uit het dagelijks leven, zoals eten, uitscheiding enz.

459. Aangezien het lichaam werd gevormd door karma kan men in verband ermee over praarabdha spreken. Maar het is niet redelijk dit ook met het beginloze Zelf te doen, want het Zelf is nooit het resultaat van karma.

460. De Schriften*(shroeti),* wier woorden onfeilbaar zijn, verklaren dat het Zelf geboorteloos, eeuwig en onvergankelijk is. Hoe kan de mens die met Dat vereenzelvigd is praarabdha karma worden toegedicht?
461. Praarabdha karma speelt een rol zolang men vereenzelvigd is met het lichaam, maar niemand geeft toe dat een Zelfverwerkelijkt man zich met het lichaam vereenzelvigt. Praarabdha karma moet in zijn geval dan ook worden verworpen. Ook het toekennen van praarabdha aan het lichaam is een vergissing.

462. Want hoe kan iets wat ingebeeld is *(op iets anders)* werkelijk worden genoemd? Hoe kan men van iets wat niet werkelijk is, zeggen dat het werd geboren? En hoe kan iets wat ongeboren is, worden vernietigd? Vanwaar dan dit praarabdha?

463. "Als de effecten van onwetendheid worden vernietigd samen met hun wortel door kennis, hoe leeft het lichaam dan?" Het is om de dwazen te overtuigen die dergelijke vragen stellen, dat de Schriften *(shroeti)* vanuit een relatief standpunt over praarabdha spreken.

464. Niet om aan de wijzen de werkelijkheid van het lichaam enz. te leren. Het belang van de Schriften betreft alleen het allesoverstijgende.

465. Het Absolute is een volheid, zonder begin of einde, dat door geen ander licht kan worden verlicht, onveranderlijk, één zonder tweede. Er is hier geen enkele mate van veelvuldigheid.

466. Het Absolute is van nature Bewustzijn, geheel en volledig, blijvend, zaligheid in wezen, één, niet-twee. Er is hier geen enkele mate van veelvuldigheid.

467. Het Absolute is innerlijk, homogeen, vol, eeuwig, aldoordringend, één, niet-twee. Er is hier geen enkele mate van veelvuldigheid.

468. Het Absolute kan niet worden verwijderd *(het is immers het Zelf),* noch aanvaard. Het is zonder steun of basis, één, niet-twee. Er is hier geen enkele mate van veelvuldigheid.

469. Het Absolute is eigenschapsloos *(nirgoenam),* zonder smet, subtiel, één, niet-twee. Er is hier geen enkele mate van veelvuldigheid.

470. Het Absolute is onvatbaar, voorbij de geest en de spraak, één, niet-twee. Er is hier geen enkele mate van veelvuldigheid.

471. Het Absolute is Zijn (sat), in wezen oneindige zaligheid, op zichzelf bestaand, zuiver, in wezen Bewustzijn, weergaloos, één, niet-twee. Er is hier geen enkele mate van veelvuldigheid.

472. De grote verzakers die hun gehechtheid opgaven en alle zingenot loslieten, die sereen en volmaakt beheerst zijn, vinden door hun Zelfverwerkelijking de hoogste waarheid en bereiken de hoogste zaligheid.

473. U ook moet de hoogste waarheid, de ware aard van het Zelf, dat in wezen smetteloze zaligheid is, verwerkelijken en de door uw eigen geest geschapen begoocheling afwerpen, ontwaken, vrij zijn en het doel van uw leven vervullen.

474. Zie door samaadhi, waarin de geest volmaakt werd gestild, de waarheid van het Zelf met het heldere oog van begrip. Werd het op die manier gezien, voorbij alle twijfel, dan leidt de betekenis van door de Goeroe uitgesproken woorden van de Schrift (shroeti) niet langer tot twijfel.

475. In de verwerkelijking van het Zelf, dat in wezen Absoluut Bestaan-Bewustzijn-Zaligheid is, door zijn verbinding met onwetendheid (avidyaa) te verbreken, zijn de bewijzen de Schriften, redenering en de woorden van de Goeroe. Ook eigen ervaring door concentratie van de geest (samaadhi) is een bewijs.

476. Gebondenheid, verlossing, voldoening, angst, gezondheid, honger enz. hebben slechts betekenis voor de betrokken persoon. De kennis ervan door anderen is slechts een afleiding.

477. De Goeroes en de Schriften onderrichten van op de oever. De wijze mens moet oversteken door verlichting alleen, geruggesteund door Gods genade.

478. Zichzelf door eigen ervaring kennend als het ondeelbare Zelf en aldus volmaakt wordend, moet een mens in het aangezicht van het Zelf staan, met zijn geest vrij van dualistische idee'n.

479. Het besluit van alle discussies over Vedaanta is dat de individuele ziel (jieva) en het gehele heelal niets dan het Absolute zijn en dat verlossing vaststaan in de ondeelbare oneindigheid betekent. De Schriften (shroeti) verklaren dat het Absolute ŽŽn zonder tweede is.

480. Nadat hij, op een gezegend ogenblik, aldus de hoogste waarheid had begrepen door de voorgaande onderrichting van de Goeroe, de autoriteit van de Schriften en zijn eigen redenering, met zijn zinnen gestild en de geest onder controle, werd de discipel bewegingloos van vorm en volmaakt gevestigd in het Absolute.

481. Zijn geest een wijle gevestigd in het Absolute, stond hij op en sprak uit de overvloed van zijn hoogste zaligheid aldus.

482. Door de ontdekking van de eenheid van het Zelf en het Absolute stopte mijn geest en werden al zijn veranderingen gestild. Ik ken het dit noch het gindse (voorbij de zinnen), noch wat of hoe groot de grenzeloze zaligheid is.

483. De luister van de oceaan van het hoogste Absolute, gevuld met de overvloed van de nectarachtige zaligheid van het Zelf, kan onmogelijk afdoende worden beschreven met woorden, evenmin kan het worden gevat door de geest. Mijn geest smolt als een hagelsteen in een oneindig klein deeltje van die oceaan en is nu voldaan met de essentie van die zaligheid.

484. Waar is het heelal nu? Door wie werd het verwijderd? Het werd door mij daar net nog gezien, maar nu is het er niet meer. Wat een wonder!

485. Wat moet er in de oceaan van het Absolute, die gevuld is met de nectar van eindeloze zaligheid, worden geschuwd en wat aanvaard, wat is er anders en wat verschillend?

486. Ik zie niets, hoor niets en weet niets in dit. Ik besta gewoon als het Zelf, dat eeuwige zaligheid is en verschilt van wat dan ook.

487. Telkens weer mijn groet, O Goeroe, O Mahaatmaa (groot Zelf), u die zonder gehechtheid bent, beste onder de kenners van het Zijn, belichaming van de essentie van eeuwige zaligheid, ŽŽn zonder tweede, oneindig en altijd een grenzeloze oceaan van mededogen.

488. Wiens blik, zoals een stroom van gebundelde manestralen, mijn door samsaara veroorzaakte aandoeningen wegnam en die me, in een ogenblik, binnenleidde in de onvergankelijke staat van het Zelf, de zaligheid van oneindige majesteit.

489. Gezegend ben ik. Ik bereikte mijn doel. Ik werd bevrijd van de boeien van samsaara. Ik ben in wezen oneindige zaligheid. Ik ben oneindig. Ik ben volwaardig door uw genade.

490. Ik ben ongehecht. Ik ben lichaamloos. Ik ben vrij van het subtiele lichaam en onvergankelijk. Ik ben heel en al vrede. Ik ben oneindig. Ik ben smetteloos en eeuwig.

491. Ik ben niet de doener. Ik ben niet de genieter. Ik ben onveranderlijk en voorbij activiteit. Ik ben van nature zuivere kennis. Ik ben alleenheid, altijd voorspoed.

492. Ik ben verschillend van de ziener, luisteraar, spreker, doener en genieter. Ik ben van nature ononderbroken, actieloze, grenzeloze, ongehechte en absolute kennis.

493. Ik ben dit noch dat (wat ik zie en niet zie), maar de Hoogste die beide verlicht. Ik ben waarlijk het Absolute, zuiver, ŽŽn zonder tweede, zonder innerlijk en uiterlijk en volwaardig.

494. Ik ben waarlijk het Absolute, ŽŽn zonder tweede, weergaloos, de beginloze Werkelijkheid, voorbij inbeeldingen als u en ik of dit en dat, van nature eeuwige zaligheid en de Waarheid.

495. Ik ben Naaraayana (de Ultieme Werkelijkheid). De doder van Naraka en de vernietiger van Tripoera (machtige demonen; dat wil zeggen: het kwaad). Ik ben de hoogste Poeroesha(Bewustzijn), de Heer. Ik ben oneindige intelligentie, van alles de getuige. Er is geen andere heerser. Ik ben vrij van de idee'n van "ik" en "mijn".

496. Ik alleen verblijf als kennis in alle wezens, als hun innerlijke en uiterlijke steun. Ikzelf ben de genieter en alles wat wordt genoten of wat ik vroeger beschouwde als "dit" en niet-Zelf.

497. In mij, de oceaan van oneindige zaligheid, ontstaan de golven van het heelal en worden ze vernietigd door het spel van de wind van maayaa (de begoocheling).

498. Mensen beelden zich in mij ten onrechte idee'n in als grof enz. door de manifestatie van denkbeeldige dingen, zoals men zich in de ondeelbare en absolute tijd scheppingskringlopen, jaren, semesters, seizoenen enz. inbeeldt.

499. Dat wat onwetende dwazen zich inbeelden be•nvloedt nooit het substraat: de massa water die men in een luchtspiegeling ziet, bevochtigt nooit de woestijnpaden.

500. Zoals het uitspansel ben Ik voorbij alle denkbeeldige verdelingen. Zoals de zon ben Ik verschillend van het verlichte. Zoals de berg ben Ik onbeweeglijk en zoals de oceaan ben Ik zonder oever.

501. Evenmin als het uitspansel met de wolken heb Ik een verbinding met het lichaam. Hoe kunnen zijn toestanden zoals waken, dromen en slapen me dan raken?

502. Het is de begrenzing (oepaadhi) alleen die komt en gaat, die handelt en (de vruchten ervan) ervaart, die leeft en sterft. Ik evenwel ben zoals de Koelaadri (een volstrekt onbeweeglijke berg) altijd standvastig.

503. Voor mij die altijd dezelfde en zonder delen ben, is er geen activiteit noch een zich terugtrekken eruit. Hoe kan dat wat ŽŽn, homogeen, ononderbroken en eindeloos als het uitspansel is ooit handelen?

504. Hoe kunnen er verdiensten en tekortkomingen zijn voor mij, die zonder zintuigen, zonder geest, zonder verandering en zonder vorm is? Hoe kunnen deze betrekking hebben op mij, die absolute zaligheid geniet? De Schrift (Brihadaaranyaka IV.iii.22: niet geraakt door verdiensten en tekortkomingen, want hij is voorbij alle aandoeningen van het hart) vermeldt ook deze passage: "Niet geraakt", enz.

505. Als hitte of koude, goed of kwaad de schaduw van een man aanraken, be•nvloedt dit de man niet in het minste, want hij is verschillend van de schaduw.

506. De eigenschappen van het lichaam, de zintuigen en de geest tasten het Zelf niet aan, evenmin als de inboedel van een huis de lamp aantast die hem verlicht.

507. Zoals de zon louter een getuige is van een handeling, zoals vuur ijzer doet gloeien en zoals het touw verbonden is met het ding dat men er ten onrechte in ziet, zo is er ook niets wat toebehoort aan mij, die in mijn diepste wezen Bewustzijn-Zelf ben.

508. Ik ben niet de doener en zet evenmin anderen aan tot doen. Ik ben niet de genieter en doe evenmin anderen genieten. Ik zie niet en doe evenmin anderen zien. Ik ben het Zelflichtende, allesoverstijgende Zelf.

509. Wanneer de begrenzing *(water)* beweegt, wordt de beweging van de weerspiegeling, die er het gevolg van is door dwazen toegeschreven aan het weerspiegelde voorwerp, zoals de zon, die vrij is van activiteit. *(Ze denken:)* "Ik ben de doener. Ik ben de genieter. Ik word, helaas, gedood."

510. Al valt dit inerte lichaam in het water of op het land, Ik word niet aangetast door zijn eigenschappen, evenmin als de ether door de eigenschappen van een kruik.

511. Doenerschap, genot, bedrevenheid, dronkenschap, sloomheid, gebondenheid, vrijheid enz. worden verbeeld in het intellect *(boeddhi).* Ze bestaan in werkelijkheid niet in het Zelf of in het hoogste Absolute, dat één zonder tweede is.

512. Laat er veranderingen in de Natuur *(prakriti)* zijn, tienvoudig, honderdvoudig, duizendvoudig, hoe heb Ik, het ongehechte Bewustzijn, er een band mee? Evenmin raken de wolken het uitspansel.

513. Ik ben waarlijk dat Absolute, dat één zonder tweede is, dat als het uitspansel subtiel, zonder begin of einde is, waarin het hele heelal, van het ongemanifesteerde tot het grove lichaam, verschijnt als een projectie.

514. Ik ben waarlijk dat Absolute, dat één zonder tweede is, dat de steun van alles is, dat alle dingen verlicht, dat alle vormen heeft, dat alomtegenwoordig is, waarin er geen veranderingen zijn, dat eeuwig, zuiver, zonder delen en onveranderlijk is.

515. Ik ben waarlijk dat Absolute, dat één zonder tweede is, dat alle eindeloze veranderingen van maayaa *(de illusie)* overstijgt, dat de innerlijke werkelijkheid van alles is, dat buiten het bereik van het intellect ligt en dat absolute waarheid, kennis, oneindigheid en zaligheid is.

516. Ik ben zonder activiteit, onveranderlijk, zonder delen, zonder vorm, zonder verschil. Ik ben eeuwig. Ik ben zonder enige andere steun. Ik ben één zonder tweede.

517. Ik ben het universele. Ik ben alles. Ik overstijg alles. Ik ben niet-twee. Ik ben absolute, oneindige kennis. Ik ben zaligheid. Ik ben ondeelbaar.

518. Het is door uw genade en uw zegen dat ik de pracht van het luisterrijke Zelf heb bereikt. Ik groet u, O glorierijke Goeroe, O Mahaatmaa *(van groot Zelf),* telkens weer mijn groet.

519. O Goeroe, u hebt me door uw grenzeloze genade gewekt uit de slaap *(van onwetendheid)* en mij gered, die ronddwaalde in een eindeloze droom, in een door illusie geschapen woud van geboorte, ziekte en dood, waarin ik dag na dag werd gefolterd door ontelbare aandoeningen en verschrikkelijk werd gekweld door de tijger van egoïsme.

520. Gegroet, O Koning onder de Goeroes, die altijd één bent, nogmaals gegroet, O Luister van Bewustzijn, die schittert als het hele heelal.

521. Toen hij de waardige discipel, die de zaligheid van het Zelf had bereikt en de waarheid had verwerkelijkt, aldus blij van hart voor hem zag buigen, sprak die nobele, ideale Goeroe opnieuw de volgende uitstekende woorden.

522. Het heelal is een ononderbroken stroom van waarnemingen van het Absolute. Het is dan ook niets anders dan het Absolute. Zie dit in alle omstandigheden met het oog van de verlichting en een serene geest. Ziet iemand met ogen rond zich iets anders dan vormen? Zo is er ook voor de kenners van het Absolute niets anders dat hun intellect bezighoudt.

523. Welke wijze mens zou de ervaring van de hoogste zaligheid opzij zetten en genoegen scheppen in lege dingen? Wanneer de uiterst bekoorlijke maan schijnt, wie wenst er dan te kijken naar een geschilderde maan?

524. Van het genieten van onwerkelijke dingen komt voldoening noch het stoppen van het lijden. Wees daarom voldaan en gelukkig in Zelfverwerkelijking en drink de elixir van niet-tweeheid.

525. O Mahaatmaa *(van groot Zelf),* breng uw dagen door in de zaligheid van het Zelf, uzelf overal ziend in alle omstandigheden en aan uzelf denkend als één zonder tweede.

526. Verschil toedichten aan de ondeelbare, eindeloze intelligentie is als luchtkastelen bouwen. Wees dan ook stil en vind de hoogste vrede in de vereenzelviging met het Zelf, dat niet-twee is.

527. Van de wijze die het Absolute verwerkelijkte wordt de geest, oorzaak van onwerkelijke waan, volmaakt rustig. Dit is waarlijk een staat van rust waarin hij, vereenzelvigd met het Absolute, voortdurend blijvende zaligheid geniet, die niet-twee is.

528. Voor wie zijn eigen aard verwerkelijkte en de nectar van onvermengde zaligheid van het Zelf drinkt, is er geen hogere bron van vreugde dan de stilte van begeerteloosheid.

529. De verlichte wijze, wiens enige vreugde in het Zelf ligt, kent altijd rust of hij nu gaat, staat, zit of ligt of in elke andere toestand.

530. De wijze die volmaakt de waarheid verwerkelijkte en wiens mentale veranderingen onwerkzaam werden, hangt niet meer af van plaats, tijd, houding, richting, morele disciplines, meditatievoorwerpen enz. Welke voorwaarden kunnen er zijn in Zelfkennis?

531. Is er een andere voorwaarde nodig dan een doeltreffend zintuig dat vrij is van defecten om te weten dat wat ik hier waarneem een kruik is?

532. Zo manifesteert ook dit Zelf zich, dat een eeuwige werkelijkheid is, zodra het juiste kennismiddel *(rechtstreekse verwerkelijking)* aanwezig is en het hangt daarbij niet af van plaats, tijd of zuiverheid.

533. De kennis "Ik ben Devadatta" is onafhankelijk van omstandigheden. Dit is ook het geval met de verwerkelijking "Ik ben het Absolute" voor de kenner van het Absolute.

534. Wat kan waarlijk Dat manifesteren waarvan de luister, zoals de zon het hele heelal, het niet-Zelf doet schitteren, dat onwerkelijk en onbetekenend is?

535. Wat kan waarlijk die hoogste Kenner verlichten die aan de Vedas, de Poeraanas en andere Schriften, alsook aan alle wezens een betekenis geeft?

536. Dit is het zelflichtende Zelf, van oneindige kracht, buiten het bereik van intellectuele kennis en toch ieders gemeenschappelijke ervaring. Dit verwerkelijkend leidt de weergaloze kenner van het Absolute zijn glorierijk leven, bevrijd van gebondenheid.

537. Hij betreurt de zintuiglijke voorwerpen niet en is er evenmin in vervoering over. Hij is niet gehecht en niet onthecht. Hij verheugt zich in zichzelf, altijd vreugde scheppend in de onvermengde, voortdurende zaligheid.

538. Een kind speelt met zijn speelgoed en vergeet honger en lichamelijk ongemak. Zo schept ook de Zelfverwerkelijkte wijze vreugde in de Werkelijkheid, zonder de idee'n van "ik" en "mijn" en is gelukkig.

539. Zelfverwerkelijkte wijzen bedelen hun voedsel zonder angst en vernedering en drinken het water van rivieren. Ze leven vrij en onafhankelijk en slapen onbevreesd op lijkverbrandingsplaatsen of in wouden. Hun kleren kunnen bast van bomen zijn of de windstreken zelf en moeten dan niet worden gewassen of gedroogd enz. De aarde is hun bed. Ze trekken rond langs de brede laan van de Oepanishads (de Vedaanta), wijl ze hun tijdverdrijf zoeken in het hoogste Absolute.

540. De kenner van het Absolute, die geen uitwendige kentekens draagt en die ongehecht is aan uiterlijke dingen, ervaart door dit lichaam de zintuiglijke voorwerpen zoals een kind, zoals ze tot hem komen, door de wens van anderen, maar zonder er zich mee te vereenzelvigen.

541. Verblijvend in het domein van Bewustzijn, loopt hij over deze aarde met de windstreken als kleren of normaal gekleed of gekleed in huiden, zoals een krankzinnige of zoals een kind of zoals een geest.

542. De wijze leeft alleen. Schijnbaar van alles genietend is hij een belichaming van begeerteloosheid, altijd voldaan met zijn eigen Zelf en hijzelf aanwezig als het Alles.

543. De wijze leeft soms als een dwaas, soms als een wijze, soms in koninklijke pracht, soms rondtrekkend, soms zich gedragend als een bewegingloze python, soms met een minzame uitdrukking, soms vereerd, soms beledigd, soms onbekend, altijd gelukkig met de hoogste zaligheid.

544. Zonder rijkdom, toch tevreden; hulpeloos, toch zeer machtig; niet genietend van de zintuiglijke voorwerpen, toch altijd voldaan; zonder weerga, toch iedereen ziend met een gelijke blik.

545. Handelend is hij toch inactief; de vruchten van handelingen genietend wordt hij er toch niet door geraakt; een lichaam bezittend is hij er toch niet mee vereenzelvigd; begrensd is hij toch alomtegenwoordig.

546. Plezier noch pijn, goed noch kwaad raken ooit de kenner van het Absolute, die altijd leeft zonder lichaamsidee.

547. Plezier of pijn of goed of kwaad raken alleen hem die verbonden is met het grove lichaam enz. en die er zich mee vereenzelvigt. Hoe kunnen goed en kwaad en hun effecten de wijze raken die zich vereenzelvigt met de Werkelijkheid en daardoor zijn gebondenheid verbreekt?

548. De zon schijnt te zijn verzwolgen door Rahoe (zonsverduistering), maar dat is niet zo. Het is een illusie van mensen die de ware aard van de zon niet kennen.

549. Zo zien ook onwetende mensen maar de schijn: ze menen dat de volmaakte kenner van het Absolute, die vrij is van de gebondenheid aan het lichaam enz., een lichaam bezit.

550. In werkelijkheid echter zet hij het lichaam op kant *(vereenzelvigt er zich niet mee),* zoals een slang haar huid, en wordt het lichaam her en der bewogen door de kracht van de adem.

551. Een stuk hout wordt door de stroom op en neer gespoeld. Zo wordt ook zijn lichaam voortgestuwd door de impuls van voorbije daden naar de gevarieerde ervaring van hun vruchten, zoals die zich op hun tijd aandienen.

552. Zonder gehechtheid aan het lichaam, beweegt de wijze zich te midden van zintuiglijke voorwerpen zoals een werelds mens doet onder impuls van de door zijn praarabdha karma *(karma dat nu wordt uitgewerkt)* opgewekte begeerten. Hij zelf leeft echter stil in het lichaam, als een getuige, onbewogen, zoals de naaf van een pottenbakkerswiel.

553. Hij richt zijn zintuigen niet op hun voorwerpen, evenmin maakt hij ze ervan los, maar hij is als een onbetrokken getuige. En hij heeft niet de minste achting voor de vruchten van handeling, want zijn geest is beneveld door de onverdunde elixir van de zaligheid van het Zelf.

554. Verzakend aan wat moet worden gekend en wat niet moet worden gekend en levend als het absolute Zelf is hij waarlijk Siva zelf en is hij de beste onder de kenners van het Absolute.

555. Door de vernietiging van de begrenzingen *(oepaadhis)* versmelt de volmaakte kenner van het Absolute met het ene weergaloze Absolute dat hij altijd is geweest. Zelfs in dit leven wordt hij vrij en bereikt hij zijn levensdoel.

556. Zoals een acteur die zich kleedt voor zijn rol of die dat niet doet altijd een mens blijft, zo is ook de volmaakte kenner van het Absolute altijd het Absolute en niets anders.

557. Laat het lichaam van de verzaker die zijn gelijkheid met het Absolute verwerkelijkte vergaan en afvallen als het blad van een boom, het werd reeds verbrand in het vuur van Bewustzijn.

558. Voor de wijze die altijd verblijft in de voortdurende ervaring van de zaligheid van het Absolute, dat niet-twee is, hebben de gebruikelijke overwegingen betreffende plaats, tijd enz. voor het opgeven van deze massa huid, vlees en afval geen belang.

559. Want het opgeven van het lichaam is geen verlossing, evenmin als het opgeven van de staf en de waterpot *(gebruiksvoorwerpen van de monnik),* maar verlossing bestaat in de vernietiging van de knoop van onwetendheid in het hart.

560. Of het blad van een boom in een beek of een rivier of op een aan Siva gewijde plaats of op een wegkruising valt, welk goed of slecht effect kan dat hebben voor de boom?

561. De vernietiging van het lichaam, de zintuigen, de praanas *(levensenergie'n)* en het intellect *(boeddhi)* is zoals dat van een blad of een bloem of een vrucht. Het heeft geen invloed op de ware aard van het Zelf, dat een belichaming van zaligheid is en dat overleeft, zoals de boom.

562. Door de aard van het Zelf aan te duiden met de woorden dat het een belichaming van kennis enz. is, wordt alleen de vernietiging van de schijnbare begrenzingen beoogd *(verwijzing naar de Brihadaaranyaka IV.v.13).*

563. De Schrift *(shroeti)* zegt over het Zelf: "Dit Zelf is waarlijk onsterfelijk, beminde," en beschrijft de onsterfelijkheid van het Zelf te midden van vergankelijke en veranderlijke dingen *(Brihadaaranyaka IV.v.14).*

564. Zoals een steen, een boom, gras, rijst, stro enz. door vuur slechts worden herleid tot aarde (as), zo wordt ook dit gehele zintuiglijk heelal met inbegrip van het lichaam, de zintuigen, Praanas, de geest (Manas) enz. door het vuur van Zelfverwerkelijking herleid tot het hoogste Zelf.

565. Zoals duisternis, die verschillend is *(van zonlicht),* verdwijnt in de helderheid van de zon, zo lost ook het hele zintuiglijk heelal op in het Absolute.

566. Zoals de ruimte in een pot die wordt gebroken één wordt met de uiterlijke ruimte, zo wordt ook de kenner van het Absolute waarlijk het Absolute als de schijnbare begrenzingen worden vernietigd.

567. Zoals melk die in melk, olie die in olie en water die in water worden gegoten één worden, zo wordt ook de wijze die het Zelf verwerkelijkte één met het Zelf.

568. De alleenheid bereikend die van vrijheid van het lichaam komt en eeuwig vereenzelvigd met de ondeelbare werkelijkheid van het Absolute, keert de wijze niet terug *(wordt niet wedergeboren).*

569. Met zijn uit onwetendheid *(avidyaa)* bestaande lichamen *(het causale, subtiele en grofstoffelijke lichaam)* verbrand door de verwerkelijking van de gelijkheid van de individuele ziel *(jieva)* en het Absolute, wordt hij het Absolute zelf. En hoe kan het Absolute worden wedergeboren?

570. Gebondenheid en verlossing, die inbeeldingen zijn tengevolge van maayaa *(de illusie),* bestaan niet echt in het Zelf, evenmin als de slang die verschijnt en verdwijnt in het touw en die daardoor geen verandering ondergaat.

571. Men kan spreken van gebondenheid en verlossing in de aanwezigheid of afwezigheid van een sluier. Maar voor het Absolute kan er van een sluier geen sprake zijn bij gebrek aan een tweede ding dat ernaast

bestaat. Anders zou de niet-tweeheid *(advaita)* van het Absolute worden weerlegd en de Schrift *(shroeti)* kan tweeheid *(dualiteit)* nooit dulden.

572. Gebondenheid en verlossing zijn eigenschappen van het intellect *(boeddhi),* die mensen ten onrechte toedichten aan de Werkelijkheid, zoals het belemmeren van het zicht door een wolk wordt toegeschreven aan de zon. Want dit onveranderlijke Absolute is absolute kennis, die niet-twee en ongehecht is.

573. De idee dat gebondenheid bestaat en de idee dat ze niet bestaat zijn ten opzichte van de Werkelijkheid beide eigenschappen van het intellect alleen en behoren nooit tot de absolute, eeuwige Werkelijkheid.

574. Gebondenheid en verlossing zijn dan ook door maayaa *(illusie)* veroorzaakte inbeeldingen. Ze behoren niet tot het Zelf. Hoe kan er immers ook maar enige idee van beperking bestaan in de hoogste Werkelijkheid, die zonder delen, zonder activiteit, kalm, onweerlegbaar, defectloos en één-zonder-tweede is, evenmin als dat mogelijk is in het oneindige uitspansel.

575. Er is dood noch geboorte, noch iemand die gebonden is, noch iemand die zoekt, noch iemand die naar verlossing verlangt, noch iemand die verlost is. Dit is de uiteindelijke waarheid.

576. Ik heb u vandaag, als aan een eigen zoon, dit uitmuntende en diepe geheim geopenbaard, dat de meest innerlijke betekenis is van alle Vedaanta, het kroonjuweel van de Vedas, u beschouwend als een zoeker van verlossing, die gezuiverd is van de smetten van Kali *(de ijzeren tijd)* en die een geest heeft die vrij is van begeerten.

577. Nadat hij deze woorden van de Goeroe had gehoord, boog de discipel eerbiedig voor hem neer en ging met zijn toestemming zijns weegs, vrij van gebondenheid.

578. En de Goeroe, met zijn geest verzonken in de oceaan van absoluut Bestaan-Zaligheid, zwierf rond, de hele wereld heiligend, alle verschil scheppende idee'n uit zijn geest gebannen.

579. Aldus werd de aard van het Zelf geopenbaard in de vorm van een dialoog tussen de Goeroe en de discipel ten einde het begrijpelijk te maken voor zoekers van verlossing.

580. Mogen de verzakers die verlossing begeren en die zichzelf hebben ontdaan van alle smetten van de geest door de voorgeschreven methodes te volgen en die afkerig zijn van werelds genot en die een serene geest hebben en vreugde scheppen in de Schrift *(shroeti)* deze heilzame lering op prijs stellen!

581. Voor degenen die op de verzengende wegen van de wereld worden gekweld door pijn in de hete zon van het drievoudige lijden *(lijden dat uit henzelf voortkomt, lijden dat wordt veroorzaakt door de natuur en lijden veroorzaakt door andere schepselen),* die onder invloed van de begoocheling ronddwalen in de woestijn op zoek naar water, voor hen is hier de zegevierende boodschap van Shankara, die hen de gemakkelijke weg wijst naar het Absolute dat niet-twee is, de lessende oceaan van nectar, die de weergaloze vreugde van de verlossing schenkt.

Aldus eindigt
Het Kroonjuweel van het Onderscheidingsvermogen
(Vivekachoedaamani),
geschreven door Shrie Shankara Bhagavadpaada,
de leerling van
Shriemat Paramahamsa Parivraajakaachaarya Shrie Govinda Bhagavadpaada.